

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és eszaki egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre ..... 24 korona  
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK.

4-hasábos petit szór egysezer 20 fill.  
minden következőnél 16 fillér.

Arad, 1914.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Csütörtök, március 19.

## Mai számunk főbb közleményei:

Arad főllírata az üzletvezetőség ügyében.  
Szalay Károly bucsuja az ügyvédi kamarától.  
Tev a monarchia felosztására.  
Esküvő elől elszállított rab.  
Hazai miniszter a parlamenti őrségről.  
Halálra ítélt kém az aradi várfogházban.  
Jogtalan a román püspök követelése.  
Huszártiszt és szállodásné pöre.  
Polónyi hattyudala.

## Városi gazdasági politika.

Arad, március 8

Az orosz próbamegkísítés folytán keletkezett izgalmat úgy, a hogy lecsillapították az orosz hivatalos körök nyilatkozatai, a francia miniszterelnök rokonszenves nyilatkozatot tett felséges urunk és királyunk személyét illetőleg, Albánia lakossága örömmármorban ölelkezik új uralkodójával, egyszóval az európai béke az utolsó napokban meglehetősen lépéseket tett az állandósulás felé.

Az osztrák-magyar bank is leszál-  
litotta a mult héten a kamatlábat négy  
százalékra s ezzel a pénzviszonyok is  
lényegesen megjavultak.

A bankráta leszállítását megelőző  
napon Arad város közönsége szótöbbsé-  
séggel elhatározta, hogy két és fél  
millió törlesztéses kölcsönt vesz fel  
egy külföldi bankesoporttól, s azok,  
akik a közgyűlésen és a közgyűlésen  
kívül ezen kölcsönnek felvételét elle-  
nezték, most saját álláspontjuknak igaz-  
olását látják bekövetkezettnek a bank-  
ráta leszállításával.

Pedig azok előtt, akik előtt a város  
helyzete ismeretes és akik a jelenlegi  
pénzviszonyokat ismerik, kétségtelen,  
hogy a kölcsön felvételének ellen-  
zőinek nincsen igazuk, s hogy Arad  
város nem csinál rossz üzletet a köl-  
csönnek felvétele által, mert habár  
a rövid lejáratu pénz olcsóbbá lett is,  
a záloglevél piac mégis siralmas ál-  
lapotban van és még igen hosszú  
időnek folyására lesz szükség addig,  
míg a külföldi piacok ismét teljes bi-  
zalommal veszik fel hazai zálogleve-  
leinket s így egyelőre alig van kilá-  
tás arra, hogy az elfogadottnál ked-  
vezőbb kölcsönt kapjon a város.

Ezzel szemben azon kategorikus  
imperativusis állott, hogy a városnak  
záros határidőhöz kötött, halaszthatat-  
lan fizetési kötelezettségei állanak fel,  
melyek már a körmünkre égtek s a  
melyeknek nyomása alatt a város  
közel volt azon helyzethez, hogy bár-  
mily feltétel alatt is kénytelen lett  
volna kölcsönt felvenni s a mostani  
kölcsönnek felvétele egy igen kelle-  
metlen helyzetből vezeti ki váro-  
sunkat.

Ezért nem a kölcsön felvételének  
módozatai ellen lehet kifogást tenni,  
hanem inkább az kifogásolható, hogy  
a város a jelenlegihez hasonló kény-  
szerhelyzetbe került. Mindazon kiadá-  
sok ugyanis, melyek ennek a köl-  
csönnek felvételét szükségessé tették,  
már évek óta ismertek voltak, vagy  
lehettek a város vezetősége előtt s ha  
panaszra ok lehet, úgy az képezheti  
ennek az alapját, hogy a tanács nem

gondoskodott a város ezen kölcsön-  
szükségletének biztosításáról oly idő-  
pontban, amidőn a kölcsön még ked-  
vezőbb feltételek mellett beszerezhető  
lett volna.

És ezzel el is érkezünk ezen fejtegetések-  
nek tulajdonképeni tételéhez. Ezen tétel abban  
áll, hogy városunk gazdasági közigazgatásában  
nem látjuk az egységes, egyöntetű eljárást,  
hanem lépten-nyomon incidentális intézkedé-  
sekkel találkozunk.

A kulturpalota emelésébe belementünk,  
anélkül, hogy tisztában lettünk volna az épít-  
kezés költségeivel és azon anyagi eszközökkel,  
melyek ezen kétségtelenül nagyhorderejű intéz-  
mény létesítésére rendelkezésre állani fognak.  
A következmény az lett, hogy a kulturpalota  
építése tulment a tervezett kereteken és  
építésének egész menete alatt alig volt köz-  
gyűlés, melyen újabb és újabb áldozatok meg-  
szavazását nem kívánták volna a város közön-  
ségétől és féltő, hogy az intézmény végső mér-  
lege pótdadó alakjában erős áldozatokat fog a  
város adófizető polgárainak terhére róni.

A közuti közlekedésünk kérdésének meg-  
oldása bizonyára erős gondot okoz azoknak,  
kiknek ezen ügygel törődniök hivatalos köte-  
lességük. A lóvasut megváltása is incidentali-  
ter lett beledobva az aktualitások körébe s ezen  
gyors és semmi komoly ok által nem indokolt  
tranzakció szintén nehéz helyzetbe sodorta a  
várost. A közuti közlekedés nagy problémájá-  
nak megoldása eddig előkészítve egyáltalában  
nem volt. És a helyett, hogy azt az időt, mely  
még a lóvasut koncessziójából hátra volt, en-  
nek a kérdésnek előkészítésére szántuk volna,  
beleugrottunk a sötétbe, megváltottuk a ló-  
vasutat, s a közlekedés lebonyolítását az auto-  
buszokra bíztuk.

## Egy eltévedt levél.

Írta: Ady Endre.

Ritkán irtunk egymásnak mindig, édes  
fiam. En pláne talán most utoljára irtok. Még a  
napot is meg tudnám neked mondani, amikor  
földbe dugnak. Hamar lesz és nem kár értem.  
Már a Gyuri fiad is csufol, hogy úgy köhög,  
mint egy számár, nagyapó. Bizony eszűnán kö-  
högök. Az utolsó darabokat köhögöm ki. Csak  
már a végére jutnék.

A feleséged a másik szobában altatja Bi-  
bit. A másik kettő, Gyuri és. Etc összebujva  
szundítanak már egy ócska kanapén. Bibi or-  
dit, mint egy fába szorult féreg. A feleséged  
dalol nekí. Oh, be különösen dalol. És én nem  
bánnám, isten bocsássá meg, ha Bibi halálra  
ordítaná magát. De az asszonyod dalolása majd  
megörjít.

Mama csak egy kis szalámit ettünk, édes  
fiam. És nincs husz fillérünk a háznál. Bibi  
éhes, Margitnak pedig nincs teje.

Nem kerülgetem én a dolgot tovább, édes  
fiam. Legyen velünk, ami lesz. En ugyis utol-  
jára szólok neked. Nem igen látsz engem töb-  
bet. És mi már kettőn nem busítjuk tovább  
egymást. Valaki most jön, Hamburgból. Látott  
téged. Azt mondja, hogy két hét óta jobbra  
fordult a sorsod. Valami nagy bankban vagy.

Nem is mégy Hamburgból tovább. Ne félj, nem  
árul itt el senki, ha te nem akarod. Ha csak-  
ugyan nem akarod. Még a feleségednek sem.  
Sőt neki igazán nem. Egyébként pedig Buda-  
pesten elfeledtek mindent. Bá-tay elismerte a  
váltókat, kifizette, elfelejtette. Újságig, ügyészig  
nem került a dolog. Ami pedig elkerüli az új-  
ságot és a törvényszéket, nem róják azt bűnül  
a szegény, szomorú, piszkos életű Budapestben.  
Tudod te ezt jól.

Engem nem neveltek úgy fiam, hogy a  
vagyonra ügyelni tudjak. De én már téged  
úgy neveltem, hogy semmid sincs és neked  
ell szerezni mindent. Szép fiu voltál, okos fiu  
voltál. Ugy indult az ügyvédi irodád, hogy  
gyönyörűség volt. Tetszettél nekem mindenké-  
pen. Még az a lelkebből váratlanul feltörő uri  
gögd is tetszett, hogy csak azért is meghó-  
ditsz valakit, aki csodaszép és mesésen koldus,  
mert azt a valakit, azt a leányt egy szemtele-  
nül gazdag ember akarja feleségül venni.

Jó volt minden édes fiam. Csak azt nem  
értem meg soha, ami azután történt. Szórtad a  
pénzt, ami szép dolog: költöttél, költöttél, hogy  
irigyelje mindenki a feleségedet. Ahhoz sem  
lehetett szavam, hogy mit mivelnek az irodá-  
ban. Megváltozott a világ. Mi a multból itt fe-  
lejtett öreg együgyű emberállatok sem csodál-  
kozunk már semmin. Nehéz ebben az ország-  
ban élni. Talán másutt is. Ti fiatalok bizonyo-

san tudjátok, hogy mint lehet és szokásos azt a  
gyalázatos pénzt megszerezni.

Hanem te nagyot botlottál. Ugy beszéltek,  
hogy az életért mindent meg szabad csele-  
kedni. Jaj, én ezt nem értem, nem, nem, de  
legyen. Hát öltél volna inkább, de úgy, hogy  
ne tudja senki. De te szörnyűebbet miveltél.  
Váltókat hamisítottál a Bástay nevére, aki elől  
Margitot elhódítottad. De nemesak ezt tetted,  
hanem mikor a dolog kiderült s a feleséged  
majd megörült a rettenetes kivilágás miatt, te  
a sértettet játszottad. Atkozod a feleségedet, a  
kit tudom, hogy imádsz. Nem csókoltál meg  
engem, amit nem is érdemeltem. Sem a két  
esőpp fiad. Sem az asszonyt, aki harmadik  
gyermekednek olyan közeli reménységével esett  
ágyba a lelki felindulás miatt. Nem a bűnöd  
miatt tüntél el azon az éjszakán, de vad ha-  
rag ütött el tőlünk, mert mi szivtelenek va-  
gyunk s nem értjük meg, hogy te mi miat-  
tunk küzdöttél és aljasodtál el.

Édes fiam, te ismered a magad lelkét, nem  
számoltalak. De hallgass ide. Honapok multak  
el. Mi itt maradtunk szegényben, porba-suj-  
tottságban és inségben. En nem tudok sem kol-  
dolni, sem dolgozni. Két kis hónapos butoro-  
zott szobákban lakunk. Innen is kidobnak már  
bennünket. Gyurinak nincs cipője, Etének nem  
elég a száraz kenyér, Bibit pedig nem tudta  
szoptatni az anyja. Szépen, rongyosan ru-

Ép az utolsó időben azonban egyre jobban kiténik az, hogy az autobus-fizemet eddig helytelenül kezelték, hogy az a mostani rendszer mellett nem felel meg a hozzáfűződő várakozásoknak.

Hogy az ujonnan megválasztandó üzemigazgató ezen üzemet rendbe tudja hozni és az autobus-üzem ideiglenesen, vagy véglegesen megtudja-e oldani a közuti közlekedés témáját, arra a jövő fogja megadni a választ. Ha igen, úgy elévülhetlen érdemeket fog az új üzemigazgató szerezni, ha nem, úgy egész me-revségében fog előttünk állani a közuti közlekedés kérdése, melynek megoldása igen nehéz feladat elé állítja a várost.

De bármelyik eshetőség következék be, a jelenlegi helyzet újabb bizonyítéka annak, hogy a lóvasut megváltása teljesen felesleges intézkedés volt.

Jelen felszólalásunknak azonban nem rekrimináció a célja, s a felhozott adatokkal is csak arra akartunk reámutatni, hogy szépen és rohamosan fejlődő városunknak nem napról-napra kialakuló, hanem tervszerű és körültekintő, gazdasági politikára van szüksége, mely nélkül örökös zavarok következnek be.

A közeli jövőben nagy városi kérdések várnak megoldásra. A vízmű végleges átvétele és kifejlesztése nemsokára be kell, hogy következék, miután az erre vonatkozó pör már nem tarthat sokáig. A közuti közlekedésnek végleges megoldása önmagától hovatovább napirendre fog kerülni, s a tüzelőanyagának kiépítése sem várthat sokáig magára.

Ezen nagy problémák megoldására nézve már most kellene a városi tanácsnak jól átgondolt, a fokozatos megvalósítást biztosító programot készítenie, nehogy ezen kérdések is meg-lepetészerűen, az utolsó pillanatban és kellő előkészítés nélkül kerüljenek a közgyűlés napirendjére.

A kérdés megoldását ne várja senki egyes egyének működésétől, hanem e megoldást akként kell intézni, hogy a város vezetősége egy hatalmas is részleteiben kidolgozott gazdasági programot dolgozzon ki, melybe vétessék fel minden közszükségletnek létesítése bizonyos tervsze-

rű sorrendben. Ne bürokratikus re-tortákon vezettessék keresztül minden felmerülő terv, s ne zárt ajtók mögött, gyorsvonati sebességgel tárgyal-tassék le minden kérdés, hanem enged-tessék meg, hogy a nagy nyilván-osság is hozzászólhasson minden-hez, ami végső eredményében a nagy közönséget érdekli, s ezen esetben minden kérdésben ki fog alakulni egy egészséges közvélemény s min-den kérdésnek gazdája a város köz-veleménye lesz, ami majd biztosíté-kát képezi annak, hogy a város ügyei közmegelegedésre nyernék megoldást.

Spectator.

## Polónyi hattyudala.

(A képviselőház ülése.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest március 19.

A képviselőház tanácskozásának nagyobbik felét ma Polónyi Géza töltötte ki. A barcias és mindig csipős nyelvű ellenzéki vezér ma sem tagadta meg régi hajlandóságait. A román kérdésről szólva vagdalkozott jobbra-balra, intimi-tásokat keresett és igyekezett feltalálni. Az inti-mitások között nem utolsó volt annak a régen rabesgetett szándéknak bejelentése, hogy visz-szavonul a politikai élettől.

— Lehet, hogy ma utoljára beszélek itt — mondta Polónyi. A képviselők ebből azt olvas-ták ki, hogy a volt koalíciós igazságügyminisz-ter megvált a Háztól és a mandátumtól. Hogy azonban csakugyan ezt gondolta-e, vagy mást, azt a szócsavarások nagymestere nem árulta el.

(A román nyelvű törvénykezés.)

Beöthy Pál háromnegyed tizenegy órakor nyitja meg az ülést. Az elnöki irományok elő-terjesztése után napirendre kerül a nemzetiségi kérdés megvitatásának folytatása.

Gueth Gyula a románoknak azzal a kíván-ságával foglalkozik, hogy a járásbírók és törvényszékek fogadjanak el román nyelvű be-adványokat is, tárgyaljanak a felekkel románul és az ítéleteket román nyelven is adják ki. A szónok meggyőződése szerint ez a kívánság technikailag lehetetlen s a jogkereső közönség-nek végtelenül nagy kárára volna. A bírósági

busiton, ha már az a vén, göthős számár nem lesz itt. Ugy köhögi majd az utolsót, hogy rendbe jött minden. Ti együtt vagytok. Előlről kezdődik reményesen minden. Hogy Bástay ölelje az asszonyod, még a gondolata is haza-üzne ennek. Meg a többi is a szivedhez ér ta-lán, amit itt neked megírtam. Az isten hozzon mielőbb...

(Hamburgban egy levelet vártak, csak egy ilyenféle levelet. Egy üzenetet, könyörgést, vagy félemlítést. És a levél meg is indult Hamburg-nak. S aztán szomszédságába került külföldre indított papírosoknak. Rázódott, vagy mi is történt vele. És belecsuszott egy papírszalagó, összehajtott ujság középebe. Az ujság sok más társával s levelekkel utazott valami nagy ur oi-mére másfelé, más idegenségbe, párisi palotába vagy cannesi villába. Ment, ment s megérke-zett. És hiába égette fájdalmával az ujságot. Elcsuszott Elvétette utját. Véletlenül talán épen magyar ur volt a nagy ur, ki utálva ke-rülgette a maga országát. Még lakni is künn lakott, mikor lakott. De kóborolt. Most is uton van. Tengeren bolyong, vagy tigrisre vadászik. Fájdalmakat keres, mert nincs fájdalma. Epen a minap küldte levelét lakásörzö vén inasának: nem jön haza legalább két évig, unja Európát. Semmit sem kell utána küldeni. Ujság, levél ugy maradjon, ahogy megérkezik. Érintetlenül. És úgy is maradt. Hideg, fűyes, néma, szellő-zetlen szalón egy sarkában, ujság- és levél-máglya közepén vár, vár eltemetve, idegenül egy célhoz nem ért levél.)

és hatósági kiadványok nyelve különben se igen fontos a közönség számára. A nemzetiségi kérdésnek olyan módon való megoldása után, mint ahogy azt a miniszterelnök kifejtette, minden kísérlet hiábavaló lesz és senki nem fogja e népnek a magyar államhoz való hűségeit megingatni. (Eljenzés a jobboldalon.)

(Polónyi csavarással kezdi.)

Polónyi Géza: Igen nagy feladat előtt áll, amikor a nemzetiségi kérdésről akar be-szélni, mert az ellenzék ma teljesen paradox helyzetben van; másrészt pedig olyan óriás az anyag, amellyel számolni kellene, hogy le-hetetlen mindent felölelni. Maga a miniszterel-nök nem kevesebb, mint öt nagy beszédet mondott e kérdésben, a nagy jelzőket persze csak a beszédek terjedelmére vonatkoztatja. A foladatnak nemcsak a terjedelme, hanem a ne-hézsége is igen nagy. Teljesen fejtetőre van ál-lítva az egész parlamenti helyzet. A miniszter-elnök meginterpelláltatta magát azzal a szán-dékkal, hogy válasza ne vétessék tudomásul. Ez így is történt. Azután a választ kitérték napirendre és a tárgyalás során indítványt ad-tak be, hogy a Ház vegye tudomásul a vá-laszt. Ez paradoxon. A végső eredményről nincsen kétsége: a többség bizalmat fog sza-vazni a miniszterelnöknek, ha másként nem, akkor a palotaórság segítségével.

(Görgey és Rákóczi a vitában.)

— Nézzük már most a miliőt, — folytatta Polónyi — melyben ez a korszak a nemzeti-ségi kérdéssel itt megjelent. A koalíció ura-lomra jutva meggyőződött arról, hogy a kor-mány által megválasztott könyvekből hiányzik a Rákóczi kor és az 1848 története. A koalíció azután gondoskodott új és megfelelő tankönyv-ről, amely megfelel Magyarország történelmi hagyományainak.

Szmrecsányi György: Ezt az Akadémia becsüli meg a legjobban.

Polónyi Géza: Majd beszélek erről is. (Derütség.) A koalíció kultuszminisztere iratott egy a nemzet tradíciójának megfelelő történelmi kézikönyvet és bevezette az iskolába. Jött azonban a munkapárti éra és ezeket a munká-kat ismét kielejezte s ezek most a miniszte-rium padlásán hevernek. (Felkiáltások: Gyalá-zat! Nagy zaj balfelől.) Tudja, hogy ennek az eljárásnak személyi vonatkozásai is vannak, de ezeket most nem érinti. Főlemlíti, hogy a hon-véd íjakat is olyan történelmi könyvből tanít-ják, amelyben csak két magyar generális sze-repel: Radetzky és Görgey.

Farkas Pál: Görgey rendben van. Less még idő, midőn Görgey...

Polónyi Géza (közbeveg): Szimptomája ennek a kornak a Görgeyt rehabilitáló irodal-mom is. Nem jellemző-e, hogy mikor itt a Ház-ban a nemzetiségi kérdést tárgyalják, ugyan-akkor megjelenik egy munka, a mely Rákóczit gyalázza.

- Átváltság!
- Piszkosság!
- Gyalázat!

A nagy zajban az elnök Sümegi Vilmos rendreutasítja.

Sümegi: Bérenc.

Az elnök Sümegit másodszor is rendre-utasítja.

Fráter Lóránt: Rákóczit mint kapebetyárt állítja oda!

Az elnök Fráter Lórántot rendreutasítja.

(„Utoljára beszélek.”)

Polónyi Géza: Március 29-én lesz Buka-restben a románok nagygyűlése, a mely fog-lalkozni fog az itt tárgyalt kérdésekkel is és akkor azt fogják mondani, hogy az a nemzet letiporja a mi jogainkat, a melynek bálványo-zott hőse közönséges himpellér volt. Ilyent nem szabad tűrni, a kormánynak kötelessége, hogy a hitvány támadást megtorolja. Lehet, hogy ma utoljára beszélek e Házban, ezért elmon-dok egy reminiscenciát, a melynek éle Thal-lóczy Lajos külügyminiszteri osztályfőnök ellen irányul, a ki egyidőben munkatársa volt Thaly Kálmánnak, de Thaly már ekkor aggódott és kérdezte, vajon nem kigyót melengel-e a keb-lén. Polónyi úgy van értesülve, hogy a Rákó-czit támadó Szegfü-féle munka is Thallóczy közbenjárására jelent meg.

ká-ra pusztulni, az nem volna talán rossz. De van rosszabb is.

Tegnap, édes fiam, hazaértem az utcavon-szolásból. Férfihangot hallottam itt bent. Alja-sodunk mind, édes fiam, hallgatóztam az ajtó előtt. Bástay volt itt... Ahg tudok írni... Édes fiam, hiszen te ismered Margitot. Nagyon szeret téged, gógós és a vére nem rossz. Ha már nem is szeretne téged, más férfinak nem adná oda magát, ha csak azt a mást nagyon nem szeretné. Még tán akkor sem, mert finnyás, különös asszony. Oh, nagyszerű asszony. Te tudod. Édes fiam, kiutasította Bástayt. A két fulemmel hallottam. De síró hangon utasította ki. Nem is volt ez már kiutasítás. Aztán Gyurinak nincs cipője. Ének nem elég a száraz kenyér, Bibit pedig nem tudja szoptatni Mar-git. Oh, édes fiam, gyere haza. Jöhetsz, nincs baj, szeretnek itt. De jőjj hamar. Vagy egy le-velet küldj Margitnak. Irj, jőjj. Hamar jőjj, vagy hamar irj. Engem még így se fogsz látni. Talán én meg sem érem ennek a szegény, most bent daloló asszony büszkeségének, finnyássá-gának a végét. De ez a vég, jaj, közel van, ha nem jössz, ha nem írj.

Ne haragudj meg az apád számárkodá-sáért, ahogy te mindig mondogattad. Alig tud-tam megírni ezt a levelet. Annyit érzek, hogy te elpusztulnál, ha az asszonyod elbuknék. És az asszony is belepusztul a maga megalázásá-ba. Ez pedig, ha te nem mozdulsz, bizonyos. De te rohansz az én levelemre. Látod, ennyire mégis ismer a te szegény, vén számár, édes apád. Gyere is, édes fiam. Az aztán majd ne

Egynegyed kettőkor Polónyi esznetet kér, mire az elnök egy órára felfüggeszti az ülést. Szünet után Polónyi Géza folytatja beszédét. Foglalkozik a debreceni merénylettel, határozottan állítván, hogy román alattvalók műve volt. Majd részletesen foglalkozik a nemzeti kérdésben elhangzott felszólalásokkal.

Elnök ezután félbeszakítja a vitát és javasolja, hogy a Ház holnap folytassa a mai napirend tárgyalását, most pedig térjen át az interpellációkra.

Az ülésnek erről a részéről külön cikkben számolunk be.

## Arad fölirata az üzletvezetőség ügyében

(A város a kereskedelmi miniszterhez.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Mint az Aradi Közlöny többször megírta: Arad vasutas társadalmát és a város közgazdasági életét az a veszedelem fenyegeti, hogy augusztus elsejére, amikor is a nagyváradi államvasuti üzletvezetőség megkezdi működését, az aradi üzletvezetőség területe felére csökken és tisztviselői létszáma is megfogyatkozik.

A város közgyűlése egyhangulag el is határozta Műlek Lajos dr. indítványára, hogy feliratban keres orvoslást a kereskedelmi miniszternél Arad érdekeinek sérelme ellenében. Varjassy Lajos polgármester most készítette el a feliratot, amelynek támogatását Urbán Iván báró főispán a legnagyobb készséggel és szeretettel vállalta magára. A kereskedelmi miniszterhez intézett fölirat a következő:

Értesülésünk szerint a magyar államvasutak igazgatósága Nagyváradon üzletvezetőség létesítését határozta el oly módon, hogy az új üzletvezetőség vonalait az aradi üzletvezetőség alá tartozó vasuti vonalak egyrésze alkotná. Ezen új üzletvezetőségnek

az aradi üzletvezetőség hatáskörének csorbitásával való felállítására igen érzékeny csapást mér városunkra,

ugy, hogy a város törvényhatósága szükségesnek látja az aradi üzletvezetőség megcsonkítása miatt is aggodalmait Nagyméltóságod jóindulatu figyelmébe ajánlani.

Az államvasutak személyszállítása az ország szívében a fővárosban összpontosul és onnan ágazik szét a vidék nagyobb városain és az ország határain átmenőleg a szomszéd államok központjai felé. A személyszállítás mérve és iránya mellett azonban sokkal nagyobb fontossággal bírnak azon pari, kereskedelmi és agrikulurái, tehát közgazdasági érdekek, melyek a forgalom gyors és biztos lebonyolításához fűződnek.

Az ország nyers terményeinek szállítása főleg keletről-nyugatra irányul, míg az ipari cikkek tömege az ellenkező irányban szállítatik. A nyers termények irányítása keletről főleg Arad—Békéscsaba—Szolnokon át, a többi része pedig Kolozsvár, Nagyvárad, illetve Debrecen felől szintén Szolnokon át történik. Tehát a gyors és teherárak helyes irányítása lehetett a mérvadó akkor, amikor a céltudatos államvasuti szervezés a keleti áruforgalom lebonyolításának vezetését egy kézben és pedig az aradi üzletvezetőség központjában helyezte el.

Folyó év

május hó 1-én lesz harminc éve annak, hogy Aradon üzletvezetőség létesült,

mely idő alatt terjedelmére és fontosságára nézve a legelső vidéki üzletvezetőséggé fejlődött, vasuti vonalai pedig még 1912. évben 2200 kilométerre terjedők voltak. Alig két év alatt azonban elvesztette elsőrendű vonalait, nevezetesen a rákos-szolnoki, hatvan—ujszászi, szajol—nagyváradi és a nagyváradi—szegedi részeket. Maradt tehát mint fővonal a Pusztatényó—Gyulafehérvári rész és egynehány mellékvonal, melyek összesen alig tesznek ki 1400 kilométert a nagyváradi üzletvezetőség felállításával pedig elszakították a Szajol—

Nagyvárad—Vaskoh, Nagyvárad—Gyoma közti rész és még több más mellékvonal, aminek következtében

az aradi üzletvezetőség k. b. 1070 kilométerrel a legkisebb vidéki üzletvezetőség lenne.

Az üzletvezetőségeknek, egymás szomszédságában való szaporítása aligha szolgálja a nagyközönség érdekét, a vasuti közgazgatás decentralizációja pedig a vasuti forgalom lebonyolítását nehezíti meg, mivel egyes üzletvezetők a körzetükön túlmenő vonatokat nem készíthetik el megfelelő módon és az apró üzletvezetőségek felállítására könnyen surlódásokra és hatásköri összeütközésekre, ezzel a forgalom akadályozott nehézségek lebonyolítására vezetne. Ennek dacára üzletvezetőségek városról-városra szaporodnak, főleg délen és keleten egymás szomszédságában alakulnak ki a szabadkai, debreceni, szegedi, temesvári és aradi üzletvezetőségek, melyek egyenként alig 1200—1300 kilométernél nagyobb hálózattal bírnak, míg északon Miskolc, nyugaton pedig Szombathely és Zágrábnak van üzletvezetősége.

Nem lehet előnyös az üzletvezetőségek ilyen csoportosítása már takarékosági szempontból sem, mivel a kisebb körzettel bíró üzletvezetőségek is tekintet nélkül a kilométer számokra, ugyanazon magas fizetésű állások szervezését teszik szükségessé.

Ha azonban, a nagyváradi üzletvezetőség létesítése már megmasíthatatlan elhatározás volna, valamint az esetben, ha Szeged városa az államvasutak igazgatóságának részbeni kihelyezése által kárpótoltatván az ottani üzletvezetőségnek amugy is minimumra szállított létjogosultságának elvesztésével vonalait az Arad—Temesvár és szabadkai üzletvezetőségek között megoszthatók nem lennének, ugy Arad város az itteni üzletvezetőség vonalait egy részének a nagyváradihoz való csatolásáért csak abban az esetben nyerhetne kárpótlást,

ha a már az előtt is az aradi üzletvezetőséghez tartozott rákos-szolnoki, hatvan—ujszászi, ujszász—vámosgyörki, arad—kikindai és arad—temesvári vonalak visszacsatoltatnának.

Az aradi üzletvezetőség hatáskörének az elmúlt három évtized alatt bekövetkezett növekedési arányában nagyobbodott az üzletvezetőségi alkalmazottak száma is. Az üzletvezetőséghez tartozó vonalak egy részének elvesztésével viszont együtt jár az üzletvezetőség tisztviselő karának csökkenése is. Ezen körülmény egy fejlődő vidéki városra csak minden tekintetben hátrányos lehet. A tervezett üzletvezetőség felállítására előreláthatólag kb. 40—50 tisztviselő család áthelyezését, tehát mintegy 200—250 városi lakos elvesztését vonja maga után, akiknek elköltözésével az intelligens elem tekintélyes részét is veszti el a város. Ezen vasuti tisztviselőknél ugyanis mint fogyasztóknak, ugyis mint adóalanyoknak távozása a város anyagi, ipari és kereskedelmi érdekeit súlyosan sérti.

Nem kevésbé ellene szól az aradi üzletvezetőség tisztviselői egy jelentékeny része áthelyezésének az is, hogy Nagyméltóságod hivatali elődeinek jóindulatu gondoskodása folytán csak a múlt évben fejeződtek be az aradi üzletvezetőségi palota millióba kerülő építési munkálatai, amelyeknek létesítésével nem hogy a benne elhelyezendő tisztviselői kar létszámának csökkenésére gondoltak, hanem ellenkezőleg úgy tervezték, hogy a tisztviselők számának esetleges szaporítása esetén is azok számára kényelmes és teljesen megfelelő elhelyezést biztosítsanak.

Ha már most a tisztviselők egy jelentékeny része áthelyeztetik, az üzletvezetőségi palota is kihasználhatatlanná válik, ugy, hogy könnyen támadhat az a gondolat, hogy a költséget építkezés ilyen körülmények között egyáltalában szükség volt-e?

Mindezek alapján azon tiszteletteljes kérelemmel fordulunk Nagyméltóságodhoz, méltóztatásuk oda hatni, hogy az aradi üzletvezetőség hatásköre ne csorbitassék, vagy ha az már elkerülhetetlen volna, legalább a nagyváradi üzletvezetőséghez csatolandó vonalakért más vasuti vonalak ide kapcsolásával nyerjen kárpótlást, hogy az aradi üzletvezetőség jelenlegi tisztviselői létszáma változást ne szenvedjen.

## Jogtalan a román püspök követelése.

(A városi főügyész elutasító véleménye.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Jegessy Károly dr. tiszti főügyész véleményét akarta meghallgatni a tanács, mielőtt Papp I. János aradi görög keleti román püspök ama követelése felett, hogy a tanítóképző kilenc tanárának 9000 korona lakbért utaljon ki, határozná. A püspök száz esztendő közgyűlési határozatra támaszkodva, követel a professzorok részére a mai igényeknek megfelelő lakaspénzt és az 1813. június hónapban tartott közgyűlés latin nyelvű határozatát produkálja bizonyítékul a maga igaza mellett, majd pedig egy 1841-ben hozott közgyűlési határozattal igyekszik azt megerősíteni.

A tiszti főügyész elkészítette a tanács részére a szakvéleményét és azt beterjesztette. Azt állapította meg a felmutatott bizonyítékok áttanulmányozása és levéltári kutatások után, hogy a püspök követelésének egyáltalában nincs jogi alapja. Ebből a szempontból kellett a kérdést vizsgálni, minthogy a főpap követel és nem a város méltányos belátására apellál. Az 1813-ban tartott közgyűlésen ugyanis a város, a nagyváradi tanulmányi igazgató kérelmére annyit mondott ki, hogy a tanítóképző intézet, a preparandia három professzora részére ingyen lakásról gondoskodik. Néhány hónappal később ezt odamódosította, hogy négy tanárnak 86 váltó forintot utalványoz lakbér fejében, míg 1841-ben már csak három tanár részére folyósították ezt az összeget, de pengő forintokban. Így volt ez száz éven át és a legutolsó időkben is kifizette a városi pénztár a mai pénzártéknek megfelelően a 67 korona járandóságát.

Ezek az adatok jogcímet a püspöknek nem adnak a követelésre és azért a főügyész annak megtagadását javasolja.

Tekintettel arra, hogy a püspökség száz évben egyszer revideálja ezt a kérdést, ha a város teljesítene a kívánságát, akkor legalább is kilencszáz ezer koronát biztosítana a román tanítóképző intézetnek. Azonban a jogi álláspont tarthatatlanságán kívül a követelés elutasítását indokolta teszi az a tény is, hogy az a kilenc professzor, akinek lakbérére szó van, ma már nemcsak a tanítóképzőnek, a preparandianak, hanem a papnevelő intézetnek, a semináriumnak is tanárai. Ezekről pedig vagy a felekezeti, vagy az állam tartozik gondoskodni.

## SPORT.

+ Az Aradi Turista Egyesület élvezetes társas utazást rendez Keletre, június hó 27-től július hó 7-ig. Kirándulási pontok: Bukarest, Fekete-tenger, a világírhírű Bosporus, Konstantinápoly. Ázsiában: Skutari, Haidar Pasa, Kadi-Köi, Márvány-tenger, Prinkipó-szigetek. Az utazás összes költsége személyenként 250 korona, mely összegben befoglalatik az összes vasuti költség, hajó költsége és az ellátás összes költségei (reggeli, ebéd, vacsora és meghálás,) továbbá az utazás alatt előforduló látványosságokhoz a belépő-díjak és a borra való, ki és behajózási illetékek, vezetők, dragománok költségei. Ezen kirándulásra jelentkezni lehet az aradi turista-egyesület igazgatóságánál (kultur palota) este 6—7 óráig, további Steinitzer Dezső e. gazdánál (Kiss Ernő u. 4.) Utitervvel és a kirándulást illető minden kérdésben itt részletes felvilágosítást készséggel adnak. Jelentkezési határidő június hó 5.

## Hazai miniszter a parlamenti őrségről.

(Válasz két interpellációra. — Nem vésénylik vissza az őrség tisztjeit. — Az Országos Kaszinó ügye.)

Fővárosi tudósítónktól

Budapest, március 18

A parlamenti őrség hónapok óta az a száka, amelyet az ellenzék összes tagjai minden eszközzel: vitával, lovagias ügygyel igyekeznek elhárítani handabandáik utjából. Az Országos Kaszinóval inszenált affér óta fennen hirdetik a „jól értesült” ellenzékiek, hogy az őrség tisztjei visszakerülnek a csapat szolgálatba. Rakovszky István és ma Lovászy Márton két interpellációban is hangoztatták ezt, de a honvédelmi miniszter az interpellálóknak és az egész ellenzéknek olyan egyenes, kemény és igaz válaszban felelt meg, hogy még a kisebbség sem tagadhatta le Hazai báró igazságainak erejét.

Az interpellációkra fél hat előtt tért át a képviselőház.

Rosics horvát képviselő töröltette bejegyzett interpellációját.

Elsőnek Hazai Samu báró szólalt fel és kéri a Házat, minthogy Lovászy Márton interpellációja véleménye szerint alapszabályban meg egyezik Rakovszky Istvánéval, a két interpellációra egyszerre adhassa meg a választ. A Ház az engedélyt megadja.

Preszly Elemér kéri, hogy a bejegyzett interpellációját elhalaszthassa. A Ház az engedélyt megadja.

### A hadsereg és az Országos Kaszinó.

Lovászy Márton interpellál ezután a honvédelmi miniszterhez. Kijelenti, hogy a miniszter tévedésben van, ha azt hiszi, hogy az ő interpellációja kongruens Rakovszkyéval. Itt nemcsak lovagias ügyek mikénti elintézéséről, hanem sokkal magasabb érdekekről van szó. A legnagyobb rokoaszennvel viseltetik az aktív, tényleges szolgálatot teljesítő katonatisztek iránt. Felolvassa Tisza István grófnak egy oikkét, amely szerint a hadsereg és a polgárság közti jóviszonyt ápolni kell és kijelenti, hogy itt egészen ellenkező tendenciát láthatni. Felolvassa ezután a Bud. Tud.-ban megjelent nyilatkozatot, amely szerinte az egész polgári társadalom ellen szól. Kérdi a honvédelmi minisztert, megegyeztethetőnek tartja-e a hadsereg méltóságával, hogy egy könyomatós mögé bujjék? Ki vállalja itt a felelősséget?

Hazai Samu báró: Vonjanak felelősségre engem.

Lovászy Márton: Ha vállalja a felelősséget megállapítható, hogy ön bontja meg a katonaság és a polgárság közti jó viszonyt.

Pongrácz János gróf: A katonai felfogásnak ezuttal igaza van.

Ráth Endre: Menjen bakának, annak ő lenne.

Lovászy Márton: Akiket katonai részről ilyen okokból diszkvalifikálnak, azokat a polgári társadalom továbbra is tiszteli és becsüli.

Kun Béla: Azok nem panamisták.

Lovászy Márton: A hadsereg a maga véleményét rákarta oktrojálni az Országos Kaszinóra és a két, általa diszkvalifikált tag eltávolítását követelte. Ez a terrornak legképtelenebb fajtája és a kaszinó nem tehetett mást, mint udvarias formában bár, de visszautasította a hadsereg követelését. Helyes volt-e a hadsereget ilyen visszautasításnak kitenni? Abból a körülményből, hogy a hadvezetőség csak most, hónapok után jutott el ismeretes

határozatához, azt látja, hogy a helyzetet szándékosan akarták felkavarni. Számolt e a miniszter azzal, milyen helyzetet teremt az a parancs, amely a tisztet kilépteti a kaszinóból. Ugy áll a helyzet, hogy egy husz éves hadnagyocska nem lehet egy kaszinóban Wekerlével, esetleg saját apjával sem, ez nemcsak ferde, de nevetséges helyzetet is teremt. A hadsereget külön privilégiumokkal akarják el látni, most, amikor a folytonos létszámemléssel demokratizálni kellene. Oda jutunk, hogy a polgári társadalom és a katonaság között szakadás támad. Ezután felolvassa interpellációját.

### A honvédelmi miniszter válasza.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszter azonnal válaszolt a parlamenti őrség kérdésében elhangzott két interpellációra.

— Rakovszky István — ugymond — legutóbbi interpellációjában felszólított, hogy a parlamenti őrség tisztjeit vonassan vissza a csapatokhoz és az egész intézményt szüntessük meg. Azt az állítást, hogy a parlamenti őrség a törvények ellen és az ellenzék leigázására szolgálna, tagadásba veszem. (Zaj, helyeslés jobbról.) Erre a többség sohasem adná magát. (Zaj, derűtség.) Képtelenség azt hinni, hogy a parlamenti őrség a parlamentárizmust megdönti. Minden politikai párt előbb-utóbb leéli magát és helyet ad egy másiknak. Ezen az őrség sem változtat. Precedenseket sorol fel ezután a parlamenti őrség intézményére vonatkozólag és idézi az 1848-iki törvényt. (Ellenmondások balról.) A katonaság nemcsak az ellenség ellen van hivatva megvédeni a hazát, hanem a belső rend és nyugalom fenntartására is hivatott.

Bikády Antal: Gerő módjára.

Hazai Samu báró: Van hasonló szervezet Ausztriában is, az ugynevezett Militárpolizei.

Rakovszky Béla: Fegyencek számára.

Hazai Samu báró: Rakovszky István kijelentette, hogy a parlamenti őrség tisztjeit arannyal csalogatták ide, ez nem áll. Lettek volna tiszték, akik nem pénzért kíváncsiak ide, hanem azért jöttek ide, hogy békés szolgálatot teljesítsenek. (Derűtség balról, Hazai is mosolyog.) Ez a szervezet polgári parancsnokság alatt áll és így nem dehonesztáló, ha utasításokat kapnak. Sajnálja, hogy a tisztikart is belevonták ezekbe az afférokba, de szerinte ezt nem ők okozták. Sokszor megtörténik, hogy a háborút is csak az egyik fél akarja, mégis kitör. A tisztet lovagias ügyekbe kényszerítették bele, azután egyoldalú jegyzőkönyvekkel intézték el az ügyeket, amivel hasonló eljárásra kényszerítették a tisztet is. (Zaj) Atolvasta a tisztikar nyilatkozatait, semmilyen politikai vonatkozást nem talált bennük. (Zaj, derűtség) Véleménye az, hogy aki sért, annak elégtételt is kell adni. (Zaj.)

Lovászy Márton: Hát a Tisza-Polónyi affér?

Ráth Endre: Dezsőkének nagy marka van?

Hazai Samu báró: A tisztikar nem hagyja magát pártpolitikai célokra felhasználni. A nyilatkozatokat a hadügyminisztérium és a honvédelmi minisztérium tudtával tették, azokért vállalja a felelősséget. Tekintettel arra, hogy a tisztikart nem a törvények leigázására és az ellenzék letörésére szervezték, nincs abban a helyzetben, hogy az interpellálók kérdésének eleget tegyen.

Barta János: Ez a beszéd még Lukács Lászlónak is tetszik.

Lukács László nevet,

Bakonyi Samu: Lukács a panamák leleplezésénél is nevetett.

Hazai Samu báró kijelenti, hogy egész életében összhangot akart a katonaság és a polgárság között.

Felkiáltások balról: Ugy is kellene lenni!

Hazai Samu báró: Ezt vallja a tisztikar minden tagja is. Nincs kétféle becsület. Azt a felfogást, hogy sértésért mindenki tartozik elég tételt adni, nem csak a katonaság vállalja, a polgári társadalom is, hiszen benne van kaszinó határozatában. Az Országos Kaszinó bonyodalma nem az első ilyen eset, csakhogy a többi nem vert fel ilyen nagy port, mert nem volt politikai háttere. A tisztikarnak csak katonai szempontból kell megbírálni az ügyet. A választott bíróság ellen már évek óta tilalom áll fenn, azért nem mehettek bele ebbe a pozícióba az afférokban szereplő tiszt segédek. Ez különben olyan társadalmi kérdés, amely talán a jövőben közmegegyezésre megoldható lesz. Igen örvendene, ha a kontraverzia megszüntethető lenne, de úgy, hogy a tisztikar felfogása respektáltsággal.

Felkiáltások balról: Hol marad akkor a polgári felfogás?

Hazai Samu báró kéri ezután válaszának tudomásul vételét.

### Rakovszky a jövőmondó.

Rakovszky István reflektál ezután a honvédelmi miniszter válaszára:

— Mindenekelőtt elismerésemet fejezem ki — mondja — hogy a honvédelmi miniszter ur pontosan válaszolt interpellációmra. (Zaj jobbról.) A tisztelt urak még az ellenzékétől is irigylik, hogy elismeréssel van a honvédelmi miniszter iránt, egészen maguknak akarják lefoglalni. (Taps balról.) A miniszter ur nem hajlandó a tisztet csapatokhoz visszarendelni és a parlamenti őrséget katonai intézményétől megfosztani. Ez így nem állhat és én velem szemben kijelentem, hogy a tisztet csapatokhoz fognak visszahelyeztetni, a parlamenti őrség át fog szervezteni.

Tisza István gróf mosolyog.

Rakovszky István: Hiába nevet a miniszterelnök ur. Én nem mentem bele a rezolúcióba, én kilences bizottsági programot nem adtam, én helyt állok azért, amit mondtam és amit mondok. Én interpellációm alkalmával azt is mondtam, hogy az Országos Kaszinótól elutasító választ fognak kapni, meg is kapták.

Darvay Fülöp: Várjuk meg a végét.

Rakovszky István: Elképzelhetetlennek tartja az őrségi tiszt magas zsoldját. Aktív tiszték éhbéért szolgálnak, a parlamenti őrség tisztjei pedig felemelt zsoldot kapnak. Nem tartja dicsőségesnek az ellenzék kidobását.

Fernbach Károly: De lótarát is kapnak.

Rakovszky István több precedenst tud arra, hogy tiszték polgári hatóságnak megtagadták az engedelmességet, ha az helytelen követelt. Közjogi sérelemnek tartja, hogy a képviselőnek azt a jogát elvitatják, hogy a parlamenti őrség intézményét kritika tárgyává tegye. Hogy jövünk mi ahhoz, hogy annak az embernek a fiát, aki a király fejére tette a koronát, innen kiutasítsák pusztá hóbortból.

Tisza István gróf: Rendre, rendre.

Elnök rendreutasítja Rakovszkyt.

Rakovszky István: Solferinó és Königsgrätz után nincs bizalma az ősi erényben, mert nincs már erény. Azt a többség kiölte, letiporta. Nem fogadja el a miniszter oálszát.

Lovászy Márton szólal fel ezután. A miniszter beszédéből azt látja, hogy Hazai is nagyon sajnálja a történeteket, de nem tudja megtalálni a módot, hogy a történeteket reparálja és a jó viszonyt a tisztikar és a hadsereg között helyreállítsa. De miért nem állja utját a mi-

niszter azoknak a katonai nyilatkozatoknak, amelyek a polgári becsületbe vágók? A miniszter választát nem veszi tudomásul, hanem arra kéri, hogy a jövőben érvényesítse befolyását oly irányban, hogy ilyen sérelmek elimináltassanak.

#### Tudomásul vették a választ.

Házai Samu báró azt hiszi, hogy Rakovszky István azért hozta fel a tisztek zsoldjáról szóló érvet, hogy elégedetlenséget szitson a tisztikar körében. A hadseregnek egy tagja sincs, aki irigy szemmel nézné a parlamentári órség-felemelt zsoldját. A hadseregben sok tiszt van, akinek nagyobb fizetése van, pedig az órségi tisztek exponáltabb szolgálatot teljesítenek. Arra kéri az ellenzéket, hogy a felkorbácsolt hullámokat esendessítse le. (Helyeslés jobbról).

Rakovszky István kijelenti, hogy nem akarta a tisztikar elégedetlenségét szitni, mert az már meg van. Sok tiszt kilép a hadseregből a rossz anyagi viszonyok miatt.

Lovász Márton: A levágias lavinából a hadvezetőség csinált társadalmi kérdést, mikor a kaszinóba bevitte.

A Ház ezután tudomásul vette a miniszternek az interpellációra adott választát, majd Beöthy Pál elnök a következő kijelentést tette:

— Rakovszky István képviselő ur ma már kétszer említette fel, hogy a palotaórség tisztjeit eltiltottam attól, hogy a Ház folyosóin tartózkodjanak. Ez nem való. Megtörtént azonban, hogy egyik tiszt ur a képviselők telefonfülkéjében feltett sapkával tartózkodott. Erre én a Ház egyik tisztviselője útján megkértem, hogy ilyen jelenetekről lehetőleg vonja ki magát.

Az ülés ezzel este hétkor véget ért.

### Kéregető aradi tanulók.

(A „Filléres gyűjtés.”)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18

Kereskedők és magánosok hívták föl a figyelmünket arra, hogy néhány nap óta milyen szokatlan kis kéregető járnak Aradon házról-házra, üzletből-üzletbe. A hivatásos koldusokkal és a leégett templomra vaskos könyvvel gyűjtőgető felvidéki rutén és tót atyafiakkal aradi elemi iskolás gyerekek veszik föl a versenyt: gyűrődött kis gyűjtő-ívvel kopogtatnak be a kereskedőkhöz, ahol talán vásárolni szoktak, de egészen idegen üzletekbe és házakba is. A kéregetésnek ez a szokatlan módja annál is inkább feltűnő, mert a kis gyűjtők a legtöbb helyre azzal köszöntenek be:

— A tanító ur küldött!

A modern pedagógia alapvető elvei között aligha található meg az, hogy a hét—kilenc éves gyerekeket gyakorlatban is meg kell ismertetni a kéregetés technikájával és azok, akik egyébként habozás nélkül odairták a maguk néhány fillérét a kis gyűjtő ivére, kissé mégis gondolkodóba estek, amikor az iv élén ezt a felírást olvashatták: *Arad szabad királyi város iskolaszéke által engedélyezett filléres gyűjtés.*

Alig vonható kétségbe, hogy az iskolaszék jóhiszeműen engedélyezett gyűjtést, abban a meggyőződésben, hogy ez a gyűjtés rokonok, ismerősök körében fog történni. Sokszor volt ugyan szó arról, hogy iskolában lehetőleg semmiféle gyűjtést ne rendezzenek és ez az elvi álláspont sokkal helyesebb, mint az olyan engedélyadás, amelynek az eredménye az, hogy kéregető gyerekek járják be a várost.

— Kérem szépen — mondotta egy főtéri kereskedő — én jószívű ember vagyok, de mi

sok az sok! Keveset mondok: legalább negyven kis fiu járt nálam kéregetni és úgy hallok a szomszédaimtól, hogy hozzájuk is bekopogtattak.

— Én bizony nem engedtem meg a fiamnak, hogy kéregetni járjon — szólalt meg egy munkásasszony, aki éppen az üzletben volt. — Szegények vagyunk, de azért koldulást ne tanuljon a fiam az iskolában. Mert az kérem koldulás, a mikor lakásról-lakásra jár egy idegen kisfiu...

Igy fest a furcsa filléres gyűjtés ügye. Az iskolaszék dolga, hogy ezek után is helyesnek tartja-e hivatalos pecsétes gyűjtőívvel házalásra küldeni az aradi tanulókat.

### Esküvő elől elszállított rab.

(Elmaradt házasságkötés a fogházban.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18

Nagy felvonulás volt ma a városházáról az aradi törvényszéki fogházhoz. Ha nem lenne szomorú a história, mosolyogni kellene rajta, amint Szondy Béla tisztos alakját látja az ember szapora léptekkel törtetve és utána egy síró-rívó asszony, akinek tizenhat szoknyájába hat apró gyermek csimpaszkodik. Az anyakönyvvezető mellett a szolgál cipeli a hatalmas matrikulát és az egész társaság a fogházba tart, hogy egy ott elzárt embernek az állam törvényei szerint könnyítsen a lelkiismeretén és teljesítse talán az utolsó kívánságát és ez a legbüszköbb jóakarattal sem sikerül, amire ugyanolyan sorrendben mint mentek, visszatérnek a városházára.

P. Péter kiszindiai lakos valami törvénybe ütköző cselekedet miatt került az aradi fogházba. Otthon hagyta a vadházastársát és hat gyermekét. Szakolczay Lajos vezető királyi ügyész humanus gondolkodásának fájt az, hogy az elítélt családja esetleg a börtönben elpusztuló kenyérkereső halála után a törvénytelen állapotot megszervezje, addig beszélt P. lelkére, míg az hozzájárult a gyermekei törvényesítéséhez szükséges házasságkötéshez. A kiszindiai jegyző megbizta Szondy Béla anyakönyvvezetőt az aktus végrehajtásával és az asszony ma reggel bejött Aradra és hat gyermeke társaságában beállított az aradi anyakönyvi hivatalba, hogy az emberével egybekeljen.

Szondy Béla felöltötte a díszmagyart, átvette széles vállán a magyar címeres selyemszalagot és így felkészülve megindult a kiszindiaiakkal a fogházba. Sok nézője akadt a nem mindennapi látványosságnak és mire a törvényszékhez érkeztek, egész tisztességes kíséret szegődött a nyomukba. Jelentkeztek Szakolczay Lajos vezető ügyésznél, ahol Szondy elmondotta jövelele célját, felmutatta az iratokat.

— Minden rendben van kedves páter — mondotta a vezető ügyész, csak egy nagy baj van. P. Pétert tegnap elszállították a szegedi Csillagbörtönbe és így bizony itt már házasságot nem köthet.

Mikor ezt az asszony megtudta, keserves sirásra fakadt, aminek az oka az volt, hogy szegénynek még annyi pénze sem volt, hogy vissza tudna utazni a falujába hetedmagával, hát még Szegedre.

No de ebből sem származik baj, mert a vezető ügyész azért vaj szívű ember, hogy megszánja az ilyen szerencsétlen teremtést. Egy-kettőre rendbe jött a dolog és miután a városházán ellátták a kellő irásokkal, kiküldték a vasutra és elutaztatták Szegedre, ahol bizonyára megtalálja az urát, aki csakhamar törvényes apja lesz a hat apróságnak.

## Szalay Károly bucsuja az ügyvédi kamarától.

— Utolsó választmányi ülés a tisztújítás előtt. —

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18

Az aradi ügyvédi kamara, mint ismeretes, március 22-én tartja meg tisztújító közgyűlését. A közgyűlést megelőzőleg a kamara tisztikara és választmányja ma ülést tartott, amelyen a betegeskedő Szalay Károly királyi tanácsos, a kamara elnöke helyett Parecz Béla dr. alelnök elnökölt. Az ülés megnyitása után felolvasták Szalay Károlynak a választmányhoz intézett levelét, amelyben a távozó elnök bucsút mond hosszú éveken keresztül vele együtt működő kartársainak, akik mindig a legnagyobb szeretettel és ragaszkodással voltak az ő személye iránt. A bucsulevél így hangzik:

— Tisztelt választmány, kedves barátaim! Egészségi állapotom megátalván abban, hogy a mai ülésre, valamint a folyó hó 22-én tartandó rendes évi közgyűlésre megjelenhessek s illetőleg ezen üléseken elnökölhessenek, sajnálatomra nincs módomban személyesen elbucsnom tőletek és a közgyűléstől. Néhány hónap mulva negyven éve lesz, hogy az aradi ügyvédi kamarát az 1874. évi XXXIV. tc. életre keltette. Az alakuló közgyűlésen megjelentek bizalmából a választmány tagjai közé lettem megválasztva, amely tisztséget huszonnégy éven át folytonosan betöltve, az 1899. évben azon nagy kitüntetésben részesültem, hogy a közgyűlés a kamara elnökévé választott. Átérezve az elnöki állás díszét és egyszersmind a reám háruló nagy felelősséget is, összes erőmmel és legjobb tudásommal arra törekedtem, hogy a vezetésem alattlévő kamara lehetőleg tökéletesen felelhessen meg azon nagy feladatoknak, amelyeknek elvégzését a törvény kötelességévé teszi, továbbá, hogy az ügyvédi kar élén állva, példát nyujtsak arra nézve, miszerint karunk boldogulásának egyik feltételét képezi, hogy a kartársak egymást megbecsüljék és küzdelmükben lehetőleg egymást támogassák. Azon körülményből, hogy *öt cikluson át a kamarai tagok egyhangú bizalmából ültem az elnöki széken*, azt következtetem, hogy kifejtett törekvésem nem volt sikertelen s egyrészt a kamara megfelelt a rábizott feladatoknak, másrészt sikerült nekem a kartársak közötti jó viszonyt és egyetértést is ápolnom. Elnökösködésem tizenöt éve alatt vezérelvem volt, hogy minden fontosabb kérdést a választmány tagjaival együtt döntsek el, miért is, így járván el, kétségtelen, hogy eredményt csakis a ti hathatóság támogatással sikerült elérni. Fogadjátok ezért leg-hálásabb köszönetemet.

— Kartársaim bizalmának birtokában jelentettem ki újkor előttetek, hogy előrehaladt korom folytán átengedem helyemet egy ifjabb erőnek s miután most az idő, amelyre mandátumom érvényes, letelt, az elnöki széktől megválok. Kívánom, hogy a kamarai intézmény felvirágoztatására és az általam nagyon becsült ügyvédi kar érdekeinek ápolására adjon az Isten nektek erőt, egészséget. Kérlek benneteket, hogy tartsatok meg jó emlékekben és közl-jétek bucsumat a folyó hó 22-én összeülő közgyűléssel is.

Az elnök megható és szeretettel meghallgatott bucsulevélenek felolvasása után Schütz Henrik dr., a kamara titkára terjesztette elő a kamara ez évi működéséről szóló jelentését, amelyhez a választmány tagjai hozzájárultak, majd a költségvetés és zárszámadások megállapítása után véget ért a választmány ülése.

## IRÓDALOM ÉS MŰVÉSZET.

### Színházi műsor:

**Csütörtök:** *Kis király*, operette. (A bérlet.)

**Péntek:** Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével *Dalborg báró fogadása*, kinemaskeccs; előtte *Festenberg gróf*, Salten vigjátéka. (Bérletszünet, felemelt helyárak.)

**Szombat:** Este fél 7-kor és 9 órakor Psilander Valdemár vendégfelléptével *Dalborg báró fogadása*, kinemaskeccs; előtte *Festenberg gróf*, vigjáték. (Bérletszünet, felemelt helyárak.)

**Vasárnap:** Délután: *Tökéletes asszony*, operette. Este: *Nagyapó*, operette. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

### \* Korlátozzák az új színészek számát.

Budapestről jelentik: Az Országos Színészegyesület ma délután folytatta közgyűlését Nádaszy József alelnök elnökletével. A közgyűlés a jelenlevő *Festetich* Andor grófot, a vidéki színházak volt felügyelőjét és *Szirmai* Imrét visszavonulásuk alkalmából meleg hangon elbucszította és az egyesület disztagjaivá választotta. *Gabányi* Jenő még a délelőtti ülésen azt indítványozta, hogy az egyesület három évig ne tartson felvételi vizsgálatot. Az indítványt a közgyűlés kilenc szótöbbséggel elfogadta és annak tartalmát határozatilag kimondotta. *Almásy* Endre szegedi színházvezető a határozatot megfélembeszte. Ugyancsak *Gabányi* indítványozta, hogy az egyesület korlátozza a működési engedélyek kiadását. *Sebestyén* Géza ellenzi az indítványt, mivel szerinte a működést nem szabad korlátozni. A közgyűlés *Sebestyén* nézetét tette magáévá és az indítványt nem fogadta el.

\* **A színház jelentései.** Csütörtökön: *Kis király*. *Mucsi* Anna vendégfellépte elmarad s így a *Katonadolog* helyett, *Kálmán* Imre nagy sikert aratott operettje, a *Kis király* kerül színre csütörtökön.

**Szigligeti-ünnepély az aradi színházban.** Az aradi színház is megünnepli Szigligeti Ede születésének százszázadik évfordulóját. Vasárnap este lesz az ünnepi előadás, amikor a *Nagyapó* kerül színre. Az ünnepi előadás fényét emelni fogja *Krenner* Miklós dr. bevezetőkonferansza.

\* **Az Aradi Zene-Konzervatórium** csütörtökön, március 19-én, este 7 és fél órakor tartandó házi-estélyének műsora: Major: Zongora három zongorán *Jancsovics* Emilia. Schubert: Impromptu zongorán *Precupás* Lujza. Fibich: Szonáta hegedűn *Salgó* Endre. Beethoven: Szonáta E-dur zongorán *Várfalvi* Erzsébet. Mattei: Románó éneklő *Paulik* Irma, a) *Lazarus*: Prelude, b) Beethoven: Szonáta esz-dur zongorán *Ecker* Erzsébet. Klengel: *Contertino* gordonkán *Szabó* Sándor. Bohm: Dalok éneklő *Rabitz* Aranka. Reinecke: Három zongorán *Paulik* Irma. Bach: Prelude és fuga B-dur, Beethoven: Szonáta c-moll zongorán *Kohányi* Zelma. Bloch: *Concertino* hegedűn *Griehaber* Marcel. Bach: *Invertio* f-moll, *Clementi*: Szonáta sz-dur zongorán *Fényes* Boriska. Rode: Hangverseny hegedűn *Csáklány* Tibor. Bach: Prelude és fuga G-dur, Beethoven: Szonáta f-dur zongorán *Löwy* Irén. Gounod: Szerenád, *Goldmark*: Di Quelle éneklő *Kohányi* Zelma. Beethoven: Szonáta fisz-dur zongorán *Spielmann* Böske.

\* **Psilander az Apollóban.** (Az ördög cimborája.) Pénteken és szombaton, amikor Psilander Waldemár Aradon fog tartózkodni, aktuálisabb képet nem is tűzhetett volna műsorra az Apolló-színház, mint a *Nordisk*-filmgyár legújabb nagy slágerét: Az ördög cimboráját, amelyben Psilander utoljára lépett fel, külföldi turnéjának megkezdése előtt. A közönség körében máris nagy az érdeklődés. tömeges előjegyzésekkel fordulnak az Apolló pénztárához. Holnap, csütörtökön utoljára kerül vetítésre „Ha az asszonyok gyűlölnék“ című szenzációs dráma, amellyel nagy sikert aratott az Apolló.

\* **Sárga lilium,** *Biró* Lajos kiváló színműve *Pathé* rendezésében kedden kerül bemutatásra az Urániában.

\* **Kigyótáncosnő — „Fekete Álarc.“** (Két nagy sláger az Urániában.) Két izgatató tárgy, az artista élet köréből vett drámát mutat ma be a színház. A képek mindegyike büszkeszatiüközöje a bohém élet könnyelműségének, vidámságának és jószívűségének. A kigyótáncosnő című képen a szerző keresztül vezet bennünket egy vándor komédiás tábor egész életén. A kóbor kigyótáncosnő egy fényes mulatóba kerül, ahol ünneplik és ahol rajongói akadnak. A dicsőség és a mámor hűtlenségre csábítják az asszonyt, de a bűnös utról visszatér és a bohém szívű férj szívesen visszafogadja. A fekete álarc című képen pedig egy terv ellopásának kalandos története, érdekes, izgatató momentumokkal, képezi a szűzsét. Ebben a képen is artisták szerepelnek és a kép a maga technikai tökéletességében is nagyszerű. A színház ezt a két kiváló képet egy műsoron mutatja be, jelölve annak a törekvésnek, hogy a közönségnek minél többet nyújtson.

\* **Gyermekelőadás az Apollóban.** Ma, csütörtökön délután 3 órakor gyermekelőadást tart az Apolló-színház s a legpompásabb kacagató képeket mutatja be. *Palkó*, *Baby*, *Misi* s a mozi összes többi bájos gyermekszereplői játszanak a mai műsoron s így nagyszerű mulatsága lesz az Apolló gyermekpublikumának. 3

## Caillauxné a fogságban.

(Royalista tüntetések. — Eltűntek Calmette iratai. — Megegyezés a két család közt.)

Távirati tudósítás.

Páris, március 18.

Párisban és egész Franciaországban egyre fokozódó izgalmat okoz Caillauxné gyilkossága. Két ellentétes fölfogásu, hatalmas tábor néz farkasszemet egymással s a vélemények különbözősége egymásnak kergeti az embereket a francia főváros utcáin.

Az Action Francaise tegnap este a nagy boulevardokon

tüntetések rendezett Caillaux ellen.

A tüntetők a Boulevard des Italiens egyik kávéházában gyülekeztek és hangosan tüntettek Caillaux ellen. A rendőrség közbelépett és kikérgette a kávéházból a leghangosabbakat. Közben verekedés támadt köztük és a rendőrök közt. A camelots du roi beesmérő jelzőkkel illették Caillauxt. A rendőrség szétkergette őket. Ez alkalommal tizenöt embert letartóztattak, köztük *Leon Daudet* és *Maurice Pujot*, az Action Francaise tagjait.

Pénteken lesz a megölt *Gaston Calmette* temetése

Remélhető, hogy addig a monarchista elemeket, melyek természetesen mindent elkövetnek, hogy ebből, a reájuk nézve kedvező mérényletből tőkét kovacsoljanak, kissé lehűthetik. A rendőrség minden eshetőségre elkészül és ha nem volna elkerülhető, a katonai erőt is igénybe fogják venni. Bár a kormány nagyon szeretné, ha erre nem volna szükség. A tüntetések egészen reggelig folyton megújultak és mindinkább kitűnt, hogy ezeket a camelots du roi és más monarchista szövetkezetek rendezik. Az izgatottság egyre növekedik. Tegnap este a tüntetők száma helyenként meghaladta a tízezeret. A Figaro szerkesztősége előtt a tömeg több ízben összeütközött a rendőrséggel. Az emberek szinte elkeseredett dühvel kiáltották:

— Vesszen Caillaux!

— Vesszen Doumergue!

— Pokolba a gyilkosokkal.

Éjjel két órakor még javában folytak a tüntetések, melyekben nagy számmal vettek részt a köztársaság ellenségei. Eddig több mint negyven embert tartóztatott le a rendőrség.

*Caillaux* tegnap este egy kisleány kíséretében megjelent a St.-Lazare fogházban. Mikor a fogház elé ért, nagy embertömeg gyűlt össze, amely fűtült és pfuj kiáltott felé. A volt miniszter rákvörös lett, dühösen a tüntetőkre nézett és gyorsan eltűnt a fogház kapujában. Feleségét látogatta meg itt. Több mint félórát időzött nála, azután automobilon elhajtattott. A kisleány, aki valószínűleg *Caillauxné* rokona, a fogházban maradt.

A st.-lazarei női fogház igazgatósága energikusan megcáfolja azt a hírt, hogy *Caillauxné* öngyilkos lett. Bizonyára onnan terjedt ez a híresztelés, hogy *Caillauxné* az utolsó napok izgalmai következtében megbetegedett. *Marseille* képviselője, *Talamas*, aki miniszter is volt, levélben gratulált *Caillauxné*nek tettehez. A levél, melyben nagyon sok sértés van *Calmette* Gasztonra, így végződik:

— Ön megölte őt, bravo!

*Caillauxné* asszony hétfőig abban a cellában marad, melybe internálták. Védője *Labori* ügyvéd ma eljárt *Calmette* családjánál és sikerült annak tagjait rábírnival, hogy a büntető pör tárgyalásánál csak mint magánfelek fognak részt venni. A család és *Labori* megállapodtak abban, hogy a pör egész folyamán azon lesznek, hogy

a botrányos részleteket elkerüljék.

Ma újabb részletek kerültek nyilvánosságra, melyek *Caillauxné* tettének megítélésére fontossággal bírnak. *Caillaux* miniszterársai előtt is és odahaza is tett oly nyilatkozatokat, hogy kész *Calmette* további támadásait erőszakkal is meggátolni.

— Ha abba nem hagyja magánéletem meghurcolását — mondotta *Caillaux* pár nappal ezelőtt — összetöröm a csontjait.

Midőn *Caillauxné* férje felindultságát látta, csitítgatni próbálta és azon volt, hogy férjét a megtorlásról lebeszélje.

— Semmi szín alatt sem szabad — mondotta — *Calmette* ellen erőszakos eszközökhöz nyulnod.

Ez a karriérébe kerülhetne.

Miután azonban *Caillauxné* arról értesült, hogy a *Figaro* egy újabb levél leközlését tervezi, mely alkalmas arra, hogy a pénzügyminiszter karrierjét tönkre tegye, elhatározta, hogy felkeresi *Calmette*t és maga fogja megtorolni férje meghurcoltatását.

A *Figaro* ma *Caillauxné* vallomásaéhoz a következő magyarázatot fűzi:

*Caillauxné* nem állotta azt vallani a rendőrprefektus előtt, hogy tettére egy levél birta, amely rávonatkozott és amelyet a *Figaro* közölt.

A *Figaro* sohasem közölt *Caillauxné*ra vonatkozó levelet.

Az egyetlen levél, amelyről a *Figaro* tud, amelyből azonban csak a politikai részeket hozta nyilvánosságra, egy ismert személyiségnek szól aki azonban a közzétételén nem ütközött meg, mert a személyes vonatkozású részeket mind kihagyták belőle.

A lapok megerősítik azt a hírt, hogy *Calmette* irattáskáját, amelyben *Caillaux* ellen összeszedett bizonyítékait őrizte, ellopták, mert minden kutatás a táská után hiábavaló volt. Sokan azt hangoztatják, hogy *Caillaux* asszonynak egy barátja a merénylet után behatolt *Calmette* szobájába és az általános zűrzavarban ellopta az irattáskát.

## Életunt miniszteri fogalmazó.

(Vizzel töltött fegyverrel ölte meg magát.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, március 18

Felsővályi Vince Aladár dr. kereskedelmi minisztériumi fogalmazó, hétfőn hajnalban szentkirályszabadjai birtokán föbelötte magát és nyomban meghalt. Vince dr. a vasutügyi osztályban dolgozott négy és fél év óta és mindenki szerette a szimpatikus, kitűnő tisztviselőt. Az öngyilkos fogalmazó igen előkelő, gazdag családból származott és szolid életmódja mellett sok pénzt takarított meg. Állandóan csendes, visszavonult embert volt, társaságba is csak keveset járt, az utóbbi időben pedig feltűnően levert és szomorú volt. Hosszabb idő óta együtt lakott barátjával, Kossuth Lajos Gábor dr. miniszteri fogalmazóval a József körút 43. számú házában, ahol fényesen bebutorozott lakásuk volt. Az elmúlt héten Kossuth dr. meg is kérdezte barátját, hogy miért oly szomorú.

— Egy kis neuraszténia az egész — felelte — majd elmúlik.

Szombaton betegségére való hivatkozással néhány napi szabadságot kért hivatalában, amit meg is kapott. Elutazott királyszabadjai birtokára, ahol másnap hajnalban öt órakor történt az öngyilkosság. Néhány lépésnyire a kastélytól, a parkban egy kis tisztáson vadászfegyverrel föbelötte magát. A fegyver csövét vizzel töltötte meg, azután, szájához illesztette és meghuzta a ravaszt. A vizereje szétvetette a szerencsétlen ember fejét, úgy, hogy a cselédek, akik a dörrenés zajára kifutottak, alig ismertek rá gazdájukra. Levél nem maradt hátra, csupán a hálószoba asztalán feküdt egy darab papiros, egy boríték hátsó része, amelyen az öngyilkos feljegyezte hozzávetőleges vagyoni státuszát. Alatta ez a mondat volt odavetve kusza betűkkel: Meguntam az életemet. Az öngyilkos holttestét tegnap átszállították Jászberénybe, ahol holnap délután három órakor temetik.

A kereskedelmi minisztériumban és mindenfelé, ahol csak ismerték Vincét, a legteljesebb szimpatia és szeretet hangján beszélnek róla. Pontos, megbízható tisztviselő volt, aki szép jövő előtt állott, hozzá anyagilag teljesen független. El sem tudják képzelni, hogy mi indíthatta az öngyilkosságra. Egyik verzió szerint az öngyilkos jegyben járt, az esküvő azonban nem történt meg. Lehetséges, hogy az efelett való elkeseredés adta kezébe a gyilkos fegyvert. Másik verzió szerint előrehaladott neuraszténiaja kergette a halálba.

## VÁROS ÉS MEGYE.

Ajánlat az autóbusz bérletére. Rudas S. munkának, amint a város tanácsához intézett beadványában magát elkereszteli „az autóbusz eszmének aradi kezdeményezője és uttörője”-nek van egy csomó blankettája a szekrényében. Gépirással készült írásmű, amelyben 11 pontban elmondja, hogy 6 milyen feltételek mellett lenne hajlandó bérbe venni az autóbusz vállalatot öt, vagy tíz esztendőkre. Az összes pontok rendesen meg vannak fogalmazva és írva, a negyedik kivételével, a mely így szól: „vi haszonbér ..... korona fizetendő előleges negyedévi részletekben. A pontok helyére írja be kézírással a felajánlandó összeget. Ez okos dolog. Rudas, aki az említett hosszú cím díj és fájdalom mentesen adományozta önmagának ugyanis évente megismétli ezt az ajánlatot és minthogy évről-évre változnak a viszonyok, más és más összeget ír a blankettába. Mint okos üzletember jól tudja, hogy az autóbusz üzlet még annyit sem ér, hogy az ember egy új kérvény árát megreszkizozza, így elhasználja a régi és otthon heverő sablonokat. Az

összes feltételeinek ismertetése mellőzhető lévén, csak arra a kitűnő indokolásra mutatunk rá, amely neki az impulzust, a tanácsnak pedig kedvet adhatja az autóbusz bérbevételéhez illetve adásához. Azt mondja ugyanis, ha 6 lenne a „demokratikus elvek alapján” vezetett autóbusz vállalat bérleje, akkor soha villamos vasutat építeni nem kellene, mert az ő kezében az autóbusz nagyszerűen beválna. Hiszen épen ez az: se komoly, se kevésbé komoly bérleti ajánlatokkal nem foglalkozhat a város, mert nem érdeke se a városnak, se a közönségnek, hogy bérbeadással meghosszabbítsa az autóbusz életét és késleltesse az egyedül helyes közlekedési eszközt: a villamos vasutat.

Élő halak hatósági árusítása. A városi mészárszék által árusított halak iránt igen nagy érdeklődés van. Ma másfél méter mázsa hal kelt el. Holnap esütörtökön, a Szabadság-téren, a szobor körül és a Lovardában élő pontyot árusítanak kilóját egy korona 80 fillérért.

## Hetvenhat tiszt

### kilépett a kaszinóból.

(Mozgalom az ellenzéki segítők ellen.)

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, március 18.

Az Országos Kaszinó ismeretes határozata folytán Terstyánszky hadtestparancsnok kiadta a rendeletet az aktív katonatiszteknek, hogy a kaszinóból megokolás nélkül lépjenek ki. Tegnap óta halomszámra érkeznek a kilépést bejelentő levelek a kaszinó elnökének, Wekerle Sándornak a címére. A kaszinónak százhetvenegy aktív katonatiszte van, ezek közül eddig hatvanan léptek ki. A legközelebbi napokban valamennyi aktív tiszt ki fog lépni a kaszinóból. A kaszinói afférből kifolyólag különben érdekes mozgalom indult meg. A kaszinó munkapárti érzelmű tagjai közül Csik Imre miniszteri tanácsos és Petz István tegnap ívet köröztek, amely szerint a tagtársak felszólítják Zlinszky Istvánt és Beniczky Ödönt, hogy lépjenek ki a kaszinóból. Ezt a felhívást, amely baráti hangon tartott kérelem alakjában van megszerkesztve, több kaszinói tag írta alá.

Az ügynek különben a parlament előtt is folytatása volt, mert Lovászy Márton országgyűlési képviselő a Házban ma ezt az interpellációt terjesztette elő:

Van-e tudomása a miniszter urnak a felhivatalos Budapesti Tudósító útján folyó évi március 11-én megjelent, állítólag illetékes katonai helyről származott és az összes katonai fegyveres erő nevében nyilatkozó közleményről, amely az által, hogy a polgárságot becsületi ügyekben katonai bíraskodás alá szándékozik helyezni, a véderő tisztikara és a polgárság közötti jó viszony megzavarásának veszélyét rejti magában?

Hajlandó-e a miniszter ur a közlemény forrását megjelölni és vállalja-e érte a felelősséget?

Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy bizonyos katonai parancsnokság egy logias ügy egyoldalú elintézésének ürügye alatt a katonatisztek az Országos Kaszinóból való kilépésre kényszeríti és nem lát-e a miniszter ur ebben a hadsereg tisztikara és a polgárság közötti jó viszony mesterséges megzavarására irányuló törekvést? Mit szándékozik a miniszter ur tenni, hogy ez a törekvés meghiusítás-sék? — Az interpelláció indokolását és Hazai miniszter válaszát más helyen közöljük.

Az Országos Kaszinó vezetőségéhez ma délután tizenhat újabb kilépési nyilatkozat érkezett. Ezekkel együtt hetvenhat az eddig kilépettek száma.

## Halálra ítelt kém

### az aradi várjogházban.

(A zágrábi olcsó fényképész. — Királyi kegyelem tizenhat évi várfogságra enyhítette a büntetést.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Érdekes rabot szállítanak be holnap az aradi vár börtönébe. Köpp János a neve a halálra ítelt orosz kémnek, akinek bűnügyéről eddig azért nem értesült a nyilvánosság, mert Zágrábban a katonai hatóság a nyilvánosság kizárásával ítélkezett felette. Az aradi katonai börtönbe internált rabot kísérő iratokból kitűnik, hogy Köpp másfél évvel ezelőtt a csöndes mozgósítás idején telepedett le Zágrábban. Szentpétervárról, ahol jóforgalmu porcellánüzlete volt, költözött a horvát fővárosba azzal a szándékkal, hogy ott kipuhatólja: hová vezénylik az egyes ezredeket? Az 53. és 70. gyalogezred viszonyai iránt érdeklődött.

Zágrábban, mint fényképész szerepelt és rendkívül olcsó áraival akarta magához szoktatni a katonaságot. Hirdetést tett közzé a zágrábi lapokban, hogy katonatiszteknek és altiszteknek féláron dolgozik. Természetesen sok megrendelése akadt és ő egyetlen katonától se mulasztotta megtudakolni, hogy hová készül az ezred, vagy pedig a határon szolgáló csapatok működését és felszerelését puhatolta a legapróbb részletekig. Ez csak fél év múlva tűnt föl a zágrábi katonai köröknek.

H. J. főhadnagy elhatározta, hogy törbe csalja a kémnek látszó embert. Ezredese tudtával a 70. gyalogezred szakaszvezetőjének egyenruhájába öltözve fölment Köpphöz fényképet rendelni.

A kém beszédbe ereszkedett a katonával, aki szinleg hajlandónak mutatkozott az ezrede és a határon lévő egyéb csapatok mozdulatairól pontos adatokat adni, de csak pénzért. Köpp erre a nyílt beszédre őszintén elmondotta, hogy azért küldték Zágrába, mert fontos titkokat kell megtudakolnia, s ha H. J. ebben segítségére lesz, vagyont szerezhet. Abban állapotok meg, hogy H. J. két nap múlva elhozza a titkokat és együtt fogalmazzák meg azt a levelet, amelyet Köpp bécsi társának küld Pétervárra való továbbítás céljából. Két nap múlva H. J. megjelent az álfotográfusnál, de kijelentette, hogy ott fél átadni a fontos okmányokat.

— Ha az anyám lakására — jön mondotta a katona — akkor mindent elmondok és megmutatok.

— A kém elhitte a mesét és a katonával tartott abba a külvárosi házba, amelynek szomszédságában már lesték őket a felállított katonai őrszemek. A mikor Köpp elkészült jelentésének leírásával s át akarta adni a kialakított 4000 koronát a főhadnagynak, berontottak a felállított fegyveres katonák és letartóztatták a kémét. Ugyanekkor a lakásán is házkutatást tartottak és fontos adatokat foglaltak le. A kivételes törvény alapján katonai hatóság ítélkezett a polgári kém fölött.

A hadbíróság halálbüntetéssel sújtotta Köppöt, mert huszonhárom esetben kísérelte meg a katonai titkok megszerzését.

Tagadását a bíróság a sok terhelő vallomás mellett nem vette figyelembe.

A halálbüntetést azonban nem hajtották végre, mert Oroszországban lakó gazdag rokonai ki tudták eszközölni királyunk kegyelmét. A megkegyelmezés után Köppöt tizenhat esztendői súlyos börtönre ítélték, amelyet az aradi vár földalatti börtönében tölt el.

## HIREK.

## Terv a monarchia felosztására.

(A hármastant szövetsége Németországgal.)

## Távirati tudósítás.

Páris, március 18.

A Temps jelentése szerint a Novoje Vrmja egyik munkatársa interjút folytatott egy rendkívül magas állású orosz államférfiúval, kinek állításai — a lap szerint — vannak oly illetékesek, mint azok, melyeket néhány nappal ezelőtt a Petersburger Börsezeitung közölt. Az államférfi nyilatkozatában elsősorban az európai államok készülődéseivel foglalkozott.

— Az európai államok közül — mondotta — most nem gondol egy sem komolyan a háborúra. A béke legfőbb garanciája azonban egy Franciaország, Oroszország, Németország és Anglia között kötendő szövetség volna, melynek létrehozása nem ütközik nagy nehézségekbe. A szövetséges államok megállapodnának akként, hogy Elzász-Lotharingia kérdésében Franciaország kedvező megoldáshoz jutna. Németország pedig Elzász-Lotharingiáért más téren nyerne kárpótlást, megkapná Ausztria északnyugati és nyugati államait, míg Oroszország régi óhaja Galicia elzárása által teljesülne. Ennek a programnak végrehajtását orosz politikai körökben igen lehetségesnek tartják, de ettől nemcsak Pétervárott, hanem Párisban, Londonban, sőt Berlinben sem idegenkednek. A program teljesen fedí a román politikai törekvést is, mivel Romániának az osztrák-magyar monarchia keleti részén — Magyarország román lakosságú vidékein — vannak fontos érdekei.

## Lefoglalt harminckétezer korona betétkönyv.

(A cseléd ezerhatszáz korona bérkövetelése.)

## Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Megírta ma az Aradi Közlöny, hogy a közigazgatási bíróság harmadfokon és így már jogerősen kötelezte Franczély Albert gáji gyógyszerészt arra, hogy tíz évig szolgált cselédjének ezerhatszáznyolcvan korona bérét fizesse meg. A rendkívül vagyonos, de époly takarékos természetű gyógyszerész azonban az ítélet után sem mutatott hajlandóságot a bér megfizetésére.

A tíz év óta bér nélkül szolgáló cseléd: özvegy Szabó Pálné ügyvédje, Schuster Ödön dr. a makacs gazda ellen biztosítási végrehajtást kért a jogerős ítélet alapján és ma délután Tóth Béla, az ügyvéd helyettese Gyórfy Arnold végrehajtóval megjelent a gyógyszerész gáji lakásán, hogy a foglalást végrehajtsa.

— Nincsen pénzem nekem — mondta a nyolcvanöt éves gyógyszerész, amikor a végrehajtó az ezerhatszáz korona és a költségek lefizetésére szólította föl.

Gyórfy végrehajtó ezután nyomban lefoglalta a gyógyszerész aranyóráját és láncát, amely az asztalon hevert. Hosszabb kutatás után a szekrényben régi iratok közé rejtve még egy takarékbetét könyvet is talált a végrehajtó. A könyvecskét, amelyben Franczély nevére harminckétezer nyolcvan korona betét van elhelyezve az alig huszadrész akkora követelés biztosítására lefoglalták, mert a gyógyszerész ismételtén kijelentette, hogy nem fizet.

— Milyen idő várható? A meteorológiai intézet jelentése. Változékony, idő várható, lényegtelen hőváltozással és elvétele csapadékkal. — Sürgönyprognózis: Változékony, hűvös, elvétele csapadék.

— Az albán fejedelem látogatóban. Durrazóból jelentik: I. Vilmos albán fejedelem II. Vilmos császárt legközelebb meglátogatja. A találkozás még a császár korfui tartózkodásával kapcsolatban történik meg. A fejedelemnek Albániába való bevonulása óta egyes változások történtek már. Így De Wear tábornok, az albán csendőrség hollandiai parancsnoka lemond és májusban visszatér hazájába, ahol a tüzérség felügyelőségét veszi át. Helyette más németalföldi tábornok megy Albániába. A fejedelem Kroon németalföldi őrnagyot Skutari kormányzójává nevezte ki.

— Csernoch a debreceni merénylőről. Budapestről jelentik: A püspöki kar ma délután tíz órakor kezdte meg szokásos tavaszi konferenciáját, amelyen majdnem valamennyi főpásztor jelen volt. Csernoch heregprimás megnyitójában az egész püspöki kar nevében mély fájdalomnak adott kifejezést a hajdudorogi püspök ellen elkövetett bombamerénylet fölött. Együttal gratulált a jelen volt Miklóssy István püspöknek szerencsés megmeneküléséhez. A konferencia több egyházi és iskolai kérdéssel foglalkozott, tárgyalták a kántori nyugdíj ügyét és a tábort lelkészség kiegészítését.

— Debrecenben marad Miklóssy püspök. Debrecenből jelentik: A debreceni merénylet után híre kelt, hogy a hajdudorogi püspökség székhelyét Debrecenből rövidesen Nyiregyházára helyezik át. A hír ugylátszik korai, mert Miklóssy István püspök tegnap irta alá a szerződést, amellyel helyiséget bérelt a püspöki hivatal céljaira. A püspök az új lakás huszonhárom helyiségeért évi huszezer korona bért fizet. A püspökség létesítése óta ez immár a harmadik helyisége. A bérleti szerződés szerint a pénzügyintézet igazgatósága nagyszabású átalakításokat fog végezni a kibérelt helyiségekben. A püspöki székhelynek Debrecenben való felállításával a város jövő heti közgyűlésén fog foglalkoznia. Debrecen törvényhatósága a püspökség céljaira ingyenteleket és anyagi hozzájárulást fog megszavazni.

— Déva árvízveszedelme. Déváról jelentik: A várost ismét árvíz fenyegeti. A Maros kilépett medréből, előntötte a partmenti szántóföldeket és az ár erősen közeledik a város felé. A házakat — amelyeket pedig az elmúlt évben is erősen megrongált az árvíz — nagy veszély fenyegeti. Tegnap óta állandóan esik.

— Kossuth halálának évfordulója. Március 20-án, pénteken husz esztendeje mulik annak, hogy Turinban örök állomra hunyta szemét a nemzet nagy száműzöttje, Kossuth Lajos. A szomorú évfordulót ezidén különös bensőséggel ünneplik meg. Az aradi Kossuth-asztaltársaság ezután is felhívja és megkéri a háztulajdonosokat, hogy gyászlobogót tüzzenek ki március 20-án.

— Az elbocsátott bankigazgató halála. Olmützből jelentik: Löw, az Olmützer Kreditbank vezérigazgatója ma reggel lakásán agyonlőtte magát. Az öngyilkosság oka az volt, hogy a bank tegnapi igazgatósági ülésén súlyos szemrehányásokkal illették Löwöt, hogy vezetése folytán az intézet nagy veszteségeket szenvedett és fizetési zavarokba jutott. A zavarok ugyan megszűntek, de a betevők megröghanták a bankot és visszakövetelték betétjeiket. A részvényesek holnap rendkívüli közgyűlést tartanak, melyen megbeszéljük a bank további vezetését.

— Eljegyzés. Vajda János, m. á. v. főellenőr leányát: Ilonkát Pécsen eljegyezte Hrich József Budapest—Margitsziget. (Minden külön értesítés helyett.)

— Bizalmatlanság az angol kormány ellen. Londonból jelentik: Az ellenzék ma az alsóházban bizalmatlansági indítványt tesz a kormány ellen a homerule miatt és arra akarja bírni a kormányt, hogy ismeresse meg az Ulster különállására vonatkozó végső javaslata részleteit. A Standard parlamenti tudósítója azt írja, hogy az alsóház folyosóin azt híresztelik, hogy a kormány legközelebb beavatkozik Ulsterben. Általában azt mondják, hogy a kormány idővesztetés nélkül föllép az ulsteri kormányzat ellen és le akarja tartóztatni a mozgalom néhány vezetőjét. A vitát az alsóházban az indítvány benyújtója, Bonar Law fogja megnyitni. A záró szót Sir Edvard Carson mondja. Asquith felelni fog Bonar Lawnak, azután még Redmond ir vezér fog beszélni a kormány mellett.

— Catarau Hajdudorogon. Debrecenből jelentik: A debreceni bombamerénylet ügyében a rendőrség tagnap újabb nyomra akadt. Megállapította ugyanis, hogy az egyik tettes: Catarau január 9-én Debrecenből Hajdudorogra utazott és ott Grünstein Béla vendéglőjében szállt meg. Catarau a vendéglősnél érdeklődött a hajdudorogi püspökség felől és főként azt tudakolta, hogy kik szoktak állandóan a püspök közelében tartózkodni. A vendéglős elmondta neki, hogy Jaczkovics Mihály vikárius Hajdudorogról be szokott járni a püspökhöz, aki különben is ritkán szokta elhagyni Debrecen. Catarau azt is kérdezte a vendéglőstől, hogy Miklóssy püspök nem szokott-e kiutazni Hajdudorogra. — Grünstein Bélának a rendőrségen felmutatták Catarau arcképét, melyről nyomban ráismert a vendéglőjében megfordult merénylőre.

— Kölcsönkért csecsemők. Regénybe lehetne írni a furfangos Tóth Andrásné. Ugy történt, hogy 1912. őszén valami kihágásért négy napi elzárásra ítélte a menyecskét a nádasladányi főbíró. De, hogy kis, párhetes csecsemővel jelent meg a törvény előtt, a szolgabíró megengedte, hogy csak félesztendő mulva ülje le büntetését. Addig nevelje a gyermeket. Eltelt a fél év s amikor beidéztek újra Tóthné, ismét csecsemő sirt a karján. Jó ember a főbíró, újabb félesztendőt adott az asszonynak. Most kellett harmadszor jelentkeznie a menyecskének. Jelentkezett is — csecsemővel a karján. A szolgabírónak feltűnt a gyakori és szokatlan istenáldás és meg is állapította, hogy a furfangos Tóthné úgy kérte mindig kölcsönbe a gyerekeket, számítva a főbíró jó szívére. Leleplezték Tóthné, elvették tőle az idegen gyereket és bizony le kellett ülnie azt a négy napot.

— Megsérült mozgópostás. Súlyos szerencsétlenség történt ma reggel a kétegyházas vasútállomáson. A 610. számú személyvonali postakocsiján Szigeti János mozgópostai alkalmazott a csomagok leadásával foglalkozott, mikor az utolsó csomagokat rakta le, a vonat már elindult s a waggon nyitva lévő fél ajtószárnya becsapódott és a másik ajtószárnéhoz szoritotta Szigeti fejét. A postás arca borzalmasan összezuzódott és súlyos sérülésekkel szállították Aradra, ahol a közkórházban helyezték el. A rendőrség megindította a vizsgálatot, hogy terhel-e valakit felelősség a szerencsétlenségért.

— Családi öröm a német császári házban. Braunsveigből jelentik: Viktória Lujza hercegnő, a német császár leánya ma reggel kevéssel öt óra után egészséges fiugyermeknek adott életet. A brunsveigi hivatalos lap különkiadásban közölte az örvendetes eseményt.

— Rendelet az ujonckokról. Bécsből jelentik: Az ujonclétszám felemelését rendelet útján hajtják végre. A rendeletet e hét végén, vagy a jövő hét elején bocsátják ki.



— **Jor tárgyalásai.** Brassóból jelentik: Jorga Mihály dr. bukaresti tanár, a román nemzetiségűek vezetője Velencéből visszautaztán Brassóban kiszállt és ott a brassói románágl tárgyalásokat folytatott. E hó huszötödikén tartja a román kulturális nagyünnepét és Jorga ennek előkészítéséről táncszót a brassói románokkal.

— **Öngyilkos gimnázista.** Bécsből jelentik: Kemény Oszkár tizenkilenc éves budapesti gimnázista ma Budapestről Bécsbe utazott és a vonat fülkéjébe visszavonulva morfiummal megmérgezte magát. Amikor a vonat megérkezett Bécsbe, a fiatal embert kórházba szállították. Állapota súlyos. Kemény hosszabb idő óta betegedett és valószínű, hogy efeletti elkeseredésben követte el az öngyilkosságot.

— **Tizezer mértföldes új napfolt.** Torontoi jelentik: Az itteni asztrológiai intézetből napjainkban egy új napfoltot fedeztek fel, mely tizezer angol mértföld az átmérője.

— **A titokzatos támadó.** Szabó Gábor mérnök ma reggel feljelentést tett a rendőrségen, hogy az éjszaka folyamán, a mikor a Kossuth Lajos-utcában hazafelé tartott, egy ismeretlen ember fejbevágta és súlyosan megsebesítette, azután elfutott. A rendőrség nyomozza az éjszakai támadót.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 18-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentették be: Született: Várszegi János motorvezetőnek József nevű fia. Hernák Pál napszámosnak Pál nevű fia. Student Antal téglahordónak Julianna nevű leánya. Hanczik András üzleti szolgának József nevű fia. Kovács Gábor boltiszolgának Gábor nevű fia. **Meghalt:** Jankovics Gábor 54 éves napszámos. Korom Lajos 58 éves kávé. Lokucza Mária 6 hónapos leány. Házasság nem fordult elő.

— **Valódi friss székelytúró** kapható ma naptól egészen 26-ig naponta a Szabadság-téri piacon, a vértanu szobor mellett 1768

— **Gyermekkocsi gyári raktár** Fischer-féle Nagyáruházban Arad, Szabadság-tér 12. szám alatt. Fischernél legfinomabb, legmodernebb és legelegánsabb gyermekkoscsik 20%-al olcsóbbak lettek.

— **Értesítés.** Értesitem összes volt tanítványaimat, hogy intézetemben, Hasszinger utca 5. folyó hó 20-tól kezdve este 7 órakor, kétszer hetenként az Országos Magyar Esperanto-Egyesület vezetése alatt Esperanto-kurzus veszi kezdetét, melyben volt tanítványaim teljesen díjtalanul részt vehetnek és jelentkezésüket kérem. Engel Mór, ker. szaktanfolyam. 657

— **5 perc alatt megszüntet** mindenféle főfájást egy eredeti Kárpáti-féle fejfájás elleni pastilla, 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél Kárpáti János gyógyszer-tárában Arad, Boros Beni-tér. 14

— **Footballok, footballcipők, tenniszverők,** nagyválasztékban és legolcsóbban Hegedűs Gyula cégnél Arad, Andrassy-tér 16. Telefon 506. 1321

— **Tyukszemvágó, masszírozó és masszírozónó,** hidegvizgyógykezelők ajánlkoznak házhoz menésre reggel 6-tól este 10 óráig. Moni Ferenc Weitzer János-utca 13. Telefon 984. 888

— **Ügyvédi irodák b. figyelmébe.** A m. kir. Igazságügyminisztérium 9900-1913. I. M. sz. rendeletében előírt és kötelező négyféle végrehajtási nyomtatvány kapható az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdájában.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

### Huszártiszt és szállodásné pöre.

(Ami nem rágalmazás.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 18.

Megírtuk, hogy egy aradi huszárfőhadnagy nemrégiben rágalmazásért feljelentette özvegy Schreiner Edéné váci szállodatulajdonosnőt. A főhadnagy régebben hosszabb ideig lakott Schreiner-né szállodájában s mintegy háromszáz koronájával adós maradt. Schreiner-né előbb polgári uton akarta behajtani kinlevőségét, de ez nem sikerült. Az aradi törvényszék ugyan megítélte követelését, de mikor a végrehajtásra került a sor, a lefoglalt ingókat a főhadnagy felesége igényelte s így semmit sem lehetett a főhadnagyon behajtani.

Schreiner-né ekkor az ezredparancsnoksághoz fordult levélben, elpanaszolta a történeteket s többek között azt írta, hogy a főhadnagy mindenféle módon megakadályozta a követelés behajtását, ami nem méltó egy tiszthez. A huszárfőhadnagy feljelentésére az aradi járásbíró hatóság előtti rágalmazás miatt indított eljárást Schreiner-né ellen s az ügyben most ítélkezett Ottrubay Dezső kir. járásbíró. Schreiner-né igazolta a járásbíró előtt, hogy a főhadnagy tartozott neki s hogy a kinlevőség behajtását megakadályozták azáltal, hogy a lefoglalt ingókat nozzatartozói kiigényelték.

Ottrubay járásbíró az asszonyt felmentette, az ítélet indokolásában kimondván, hogy a főhadnagy felettes hatósága a levél alapján nem indított eljárást s így a *hatóság előtti rágalmazás vádja nem áll fenn.* Kimondja még az indokolás, hogy az asszony alapos okok alapján állította, hogy a főhadnagy a követelés behajtását megakadályozta s így vádja nem bizonyult alaptalannak. Az ítélet ellen a főhadnagy ügyvédje felebbezett.

### § Hét hónapi börtön bélyegnyalásért.

Két napi tárgyalás után ma hozott ítéletet az aradi kir. törvényszék Flosz Lajos, a bélyegnyaló volt világosi kir. járásbírósi kezelőtiszt bűnügyében. Delelőt tanuként kihallgatták Donászy Ferencet, az államnyomda vezetőjét, aki igazolta, hogy a bűnelkövető lefoglalt bélyegkek kétszer voltak lepecsételve. A bíróság Eckensberger Károly dr. kir. ügyész vádbeszéde alapján hivatali sikasztás büntetésben mondotta ki bűnösnek Flószot s ezt hét havi börtönre ítélte.

§ **Elítélt tüntetők.** A budapesti véres május 23-át követő nap, 1912. május 24-én Aradon is tömegsztrájk volt. A munkások tüntető felvonulást rendeztek, amely azonban zavarossá fajult: egy kisebb csoport bevverte egyik Andrassy téri és egy Deák Ferenc utcai kávéház ablakait, a Szabadság-téren pedig revolverlövés is hangzott el. A tüntetésben résztvevők közül a rendőrség Hengels János és Bartók Józsa kéményseprősegédet, Olla Ferenc és Gál József kéményseprő segédekét és három fiatal iparostanoncot állított elő. A tüntetők ellen magánosok elleni erőszak miatt indult eljárás. Az aradi törvényszék ma ítélkezett felettük: Bartókot, Ollát és Gált egy-egy heti fogházra, a három fiatalkorut dorgálásra ítélte. Hengels lakhelyét nem sikerült megállapítani.

§ **Új törvényszéki szakértők.** Az aradi törvényszék elnöke polgári ügyekben Leitner Endre dr. erdőmérnököt az erdészeti szakra, Meszlényi Emil dr. kir. vegyész a vegyészeti szakra állandó kir. törvényszéki szakértővé nevezte ki.

§ **Vádirat Donó Árpád ellen.** Az aradi kir. ügyészség miután a Donó-ügyben a vizsgálat teljesen befejezést nyert, ma vádiratot adott Donó Árpád ellen, amelyben a volt csendőrhadnagyot szándékos emberölés büntetésével vádolja. A vádirat, amelyet Eckensberger Károly kir. ügyész készített el, rövid terjedelmű s nevek említése nélkül csupán a száraz tényállást adja elő. Az ügyészség a vádiratot a vizsgálóbíróhoz terjesztette át.

§ **A bécsi kémkedési pör.** Bécsből jelentik: A törvényszék ma folytatta a kémkedési pörnek tárgyalását, melyet kilenc vádlott ellen nemrégiben folyamatba tették. A mai napon egy lebergi rendőrtisztet hallgatott ki és beidézték tanunak a kémkedésért elítélt Reich János zászlóst, akit a katonai törvényszék fogházából vezettek elő. Ma még egy vezérkari százados mondotta el katonai szakvéleményét és holnap térnek át az ügyész vádbeszédére.

§ **Szabadióra helyezték az ágyai lakodalmas gazdát.** Megírtuk, hogy az ágyai gyilkosság tetteseit s állítólagos felbujtóját, Kiss A. Sándort a csendőrség letartóztatta s Aradra szállította, a hol Domokos László vizsgálóbíró tegnap kihirdette előttük a vizsgálati fogságot elrendelő végzést. A végzés ellen Nagy Sándor dr. védő a vádtanácsához folyamodott fel, amely ma a védő kérelmére el is rendelte Kiss A. Sándor szabadióra helyezését.

§ **Befejezett örökösödési pör.** Aradon 1912. március 19-én végrendelet hátrahagyása nélkül elhalt Petrovsky Jenő, aki után összesen 1263 korona örökség maradt, amelyet a hagyatéki bíróság Petrovsky Dezső aradi törvényszéki irodaigazgatónak, az elhalt közeli rokonának utalt ki. Hermann Gyula és Hermann Béla galsai lakosok pörrel támadták meg Petrovskyt s a hagyaték kétharmad részét követelték ági öröklés címén. Az aradi törvényszék most ítélkezett az ügyben s kimondva, hogy ági örökösödésnek nincs helye, a hagyatékot Petrovsky Dezsőnek ítélte.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) **Az iparos szabadliceum ünnepélyes záró előadása** április 5-én délután 3 órakor lesz. Az ünnepi beszédet Ottenberg Tivadar udvari tanácsos, a kereskedelmi és iparkamara elnöke tartja. Zenezámmal az aradi filharmonikusok, énekszámokkal pedig az „ACSEV” kiváló dalárdája szerepel. Sarkány Ferenc dr. Marx és Lassale-ról tart előadást. Nagy érdeklődéssel várják Szekeres László dr. előadását, aki az élet előjáról beszél. Előadásainkon szívesen látjuk ipartestületünk minden tagját, szívesen látjuk a hölgyeket, felnőtt gyermekeket és a munkásokat. *Belépődíj nincsen.*

(\*) **A Kölcsey-egyesület hangversenye.** Palay Matild operanékesnő és Kern Aurél zeneesztétikus és zongoraművész vasárnap este 8 órakor tartják meg nagy érdeklődéssel várt hangversenyüket a kulturpalota nagytermében. Kern az első operák ismertetését adja a francia forradalomig bezárólag. Palay Matild pedig az egyes operák jellegzetes áriáit énekli el Kern Aurél zongorakísérete mellett. A Kölcsey-egyesület tagjai az 1914. év első felére kiállított igazolványaikkal vehetnek részt a hangversenyen, nem tagoknak egy korona a belépődíj. Pénztárnyitás vasárnap este 7 órakor.

## MULATSÁGOK

(=) **Az aradi m. á. v. mozdonyfűtők** Fényes Kálmán felügyelő, fűtőház-főnök vezetése alatt március hó 24-én, (kedden) este 8 órakor az ujmiklakai Fallier-féle vendégházban jótékony célú zártkörű táncestélyt rendeznek. A tiszta jövedelmet a „Mozdonyfűtők Országos Otthona” javára fordítják.

### Az ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	—	151
Nyomda	—	151

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= Négyezer helyett — tizenötezer pár bakkancs. Az aradi Kereskedelmi- és Iparkamara a következő sorok közlésére kért föl bennünket: A lapok tegnap azt közölték, hogy a közös hadsereg számára szállítandó bakkancsok mennyiségéből az aradi Kamara területén működő iparosok négyezer párt kaptak. Az egyik budapesti szaklapból vett ama szám téves, mert az aradi Kamarához most hivatalosan érkezett értesítés szerint a Kamara területén működő iparosok összesen tizenötezer pár katonai lábbelire kaptak megrendelést az 1914. évre. Ebben a számban már be foglaltatik a lábbeli szövötteknek juttatott munka is. Az aradi Kamara ezzel a nagy mennyiséggel az országban az első helyen áll.

## Budapesti áru- és értéktőzsde.

Tábori tudósítás.

Budapest, március 18.

## Készárú.

Amerika egy negyeddél olcsóbb. Kínálat, vételvedy korlátolt, 10 ezer mm 5 fillérrel magasabb.

## Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1914. áprilisra	12.40—12.41	12.36—12.37
Buza 1914. májusra	12.30—12.31	12.28—12.29
Buza 1914. októberre	11.20—11.21	11.18—11.19
Rozs 1914. áprilisra	9.50—9.51	9.52—9.53
Rozs 1914. októberre	8.60—8.61	8.60—8.61
Tengeri 1914. májusra	6.67—6.68	6.68—6.69
Zab 1914. áprilisra	7.52—7.53	7.54—7.55
Zab 1914. októberre	7.68—7.69	7.72—7.73

As árak 50 kilónként számítva.

## Budapesti értéktőzsde (március 18.)

Osztrák hitel	—	—	—	637.25
Magyar hitel	—	—	—	845.50
4% koronajáradék	—	—	—	82.60
Osztrák-magyar államvasuti	—	—	—	735.—
Hitelintézmények	—	—	—	445.—
Lezárt bank	—	—	—	519.50
Hazai Bank	—	—	—	382.—
Magyar Bank	—	—	—	533.50
Kereskedelmi Bank	—	—	—	8884.—
Rimamurányi	—	—	—	663.50
Salgótarjáni	—	—	—	726.—
Köszti Vasút	—	—	—	629.—
Városi Villamos	—	—	—	832.50

## Bécsi értéktőzsde (március 18.)

Osztrák hitel	—	—	—	638.—
Magyar hitel	—	—	—	844.—
Osztrák-magyar államv.	—	—	—	713.50
Déli vasút	—	—	—	104.—

A Temesvári Lloydársulat terménycarnokának hivatalos árjegyzése. (Árak 100 kilogrammonként korona értékben.) 1914. márc. 18. Buza 75 kilogrammos 24.00—24.10, 76 kilogrammos 24.20—24.30, 77 kilogrammos 24.40—24.50, 78 kilogrammos 24.60—24.70. Rozs (prima) 16.60—16.80, (közép) 16.20—16.80, Árpa (söröző) —, (takarmány) 13.10—13.30, Zab (prima) 13.80—13.90, (közép) 11.80—11.90, Tengeri régi (magyar) —, új 12.10—12.20, (román) régi 13.10—13.20, új 10.30—10.50, Burgonya 100 kgr. (fehér) 6.20—6.30, (rózsa) 7.00—7.10.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1914. évi március 19-én:

A) Bérlet

A) Bérlet

## A kis király.

Operette 3 felvonásban. Írta: Bakonyi Károly és Martos Ferenc. Zenéjét szerzte: Kálmán Imre. Karnagy: Tilger. Rendező: Polgár S.

SZEMELYEK:

A kis király	Barics Gy.	Zozo, ballerina	Dióssy Nusi.
Montbrison	Várnay Jenő	Huck	Győző A.
Mon arini	Pataky V.	Lancelott	Ocskay M.

Kezdete este 7/8 órakor.

## NYILTTÉR.

## A veszedelmes fogzási időszak.

Piroszpozgássá lesz a sápadt kinézésű gyermek, ha anyjuk nekik a könnyen szedhető Scott-féle csukamájolaj-emulsiót adja. De a mi ezen szert a gyermekek részére még értékesebbé teszi, jótékony hatása a fogzás idején. Tudvalévő, hogy sok gyermek ebben az időszakban különösen rosszkedvű, ugyanis fogacskáik előtörése fájdalmat okoz nekik és nem hagy nekik nyugtot. Aki ezt ki akarja kerülni, nyuljon az évtizedek óta fényesen bevált Scott-féle csukamájolaj-emulsióhoz, mely a legbevehetőbb formában tartalmazza a fogzáshoz szükséges anyagokat a fiatal testet friss erőhöz juttatja és lehetővé teszi, egészséges fogacskáik előtörését. Anyának és gyermeknek nyugalmas éjszakái vannak mellette.



A Scott-féle emulsió azonban felnőttek részére is hasznos szer, mert ezeknek kimerülés esetén új kedvet és erőt nyújt.

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű béveget küld SCOTT & BOWNE Ges. m. b. H. címére, Wien, VII., egy győgytár utján próbaadagot küldünk. 172

## Ön megtakarít

babkávét egy kis adag „Franck” hozzáadásával. — Ezen előny abban keresendő, hogy a „Valódi” :Franck: a babkávé ízéhez az itt rendelkezésre álló összes pótlékok között a legjobban hasonlít.

## Felhívás.

Engelhardt János Teleky-u 25. sz. a. üzletét megvettem. Felkérem nevezett hitelezőit, hogy az üzletből eredő követeléseiket Dr. Zubor Imre ügyvéd, Karolina-u. 4. sz. a. irodájába 8. nap alatt bejelenteni sziveskedjenek.

1855

Kiss Emma.

## Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok

kaucsuk sarkok királya



széles és szűk méretű kényelmesen

0247

## Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában

## APOLD

SZÍNHÁZ.

Péntek, szombat

:: és vasárnap ::

## Ördög cimborája

Társadalmi dráma 4 felvonásban :: Főszereplő:

## Waldemar Psylander

A Nordisk Film Comp. legújabb szenzációs filmje.

Ma délután 3 órakor

Gyermek előadás  
dus műsorral

**FOG-** tömések, aranyból, platina, arany és ezüst, amalgamból és a fog színével azonos porcellánból. ::

**FOG-** koronák, hidak, egész fogsorok szápadlás nélkül aranyból, platínából vagy porcellánból. ::

**FOG-** kövek eltávolítása, fogak fehértése és hibás fogsorok átalakítása, valamint javítása. ::

**FOGHUZÁS.** Tizenhét éves fogtechnikai gyakorlatom, amely idő alatt Berlin, Lipcse, Brüsszel és Londonban nemkülönben Amerikában a leghíresebb fogspeciálistáknál mint asszisztens működtem, továbbá tekintve azt, hogy műtermem a mai kor legelőkeltebb műszereivel van felszerelve, elég garanciát nyújt, hogy még a legkényesebb esetekben is a legteljesebb mértékben megfelelhessenek. **JACOBI GYULA** vizsg. fogtechnikus Szabadság-tér 4. Bejárat Eötvös-utca 17. TELEFON: 10-11. SZÁM. 1025

\*\*\*\*\*

# ELSŐRENDÜ

gyökeres rip. portálsz

# VESSZŐT,

szép erős, 7 láb hosszú

# tölgyfakarót,

ugymint saját termésű kitűnő borait és saját főzésű törköly, seprő, szilvapálinkákat és cognacot ajánl igen jutányos árban

## Kaufmann Jakab

gyoroki szőlőbirtokos. 1856

\*\*\*\*\*

Az 1912. és 1913. évi erkélydiszítésnél első díjjal és több elismerő levéllel kitüntetve.

# JÁNOSI KÁROLY

Mű- és tájkertész ARAD Telefon 1020. sz.  
Virágüzlet: Bohus-palota.  
Kertészeti telep: Lahner-u. 8.

A tavaszi idő beálltával bátorkodom b. figyelmét felhívni dusan felszerelt

# FAISKOLÁMAT,



ahol a legnemesebb gyümölcs- és sárfak, különféle diszcserejek, tülevelűek, valamint a legujabb fajú magas törzsű és bokor rózsák a legjutányosabb árban szerezhetők be. — Elvállalom kertek, terek és utcák fásítását, vagy régi parkok új tervezését és építését a legmagasabb igényeknek megfelelően, ugysz ntén kertek évi kezelését. Sporttelepek, teniszpályák készítését és jókarban tartását. — Ablakok, erkélyek és sárcok diszítését a legjutányosabb árak mellett. — Színházi és alkalmi csokrok, ugyszintén koszorúk a legizlésebb kivitelben jutányos árak mellett készülnek —. Kiváló tisztelettel:

**Jánosi Károly,** mű- és tájkertész

## Használt ólom megvételre kerestetik.

**Wajdits György gyógyszertára Arad, Karolina és Ferenc-tér sarok**

### A „Tüdővész gyógyítható!”

# „TURULIN”-nal,

minden esetben fényesen bevált gyógyszer; gyökeresen gyógyítja a legmakacsabb köhögést, rekedtséget, nehéz légzést, megszünteti a tüdőcsucshurutot, a tüdővész sorvasztó tüneteit: lázt, vérköpést, az éjjeli izzadást csökkenti, fertőtleníti a tüdőt s e mellett erősít és hizlal.

A legsúlyosabb tüdőbaj minden eseteiben gyorsan és biztosan hat.

Már eddig is számos világhírű magyar és külföldi belgyógyász, valóságos elragadtatással nyilatkozott a „Turulin”-ról és állandóan rendelik. Ára egy üvegnek: 2 korona 60 fillér.

**E fontosságú egyedül kapható:**

**Wajdits György gyógyszertárában Arad, Karolina-u. és Ferenc-tér sarok**

**Meglepő! Ujdonság!**

Pompás esti fényben, remekül mutat: a

fehér-  
rózsas-  
cserm-  
zöld-  
lila-  
sárga-  
színű, egyedül valódi:

### „TURULIN”-puder,

1 doboz ára: 1 kor. 50 fillér.

**Szeptember, mi es er a tavasz hírnöke!**

Mindennemű arisztokrácia rövid időn belül eltűnik és az arcbőr puha, bársonysimává lesz, az egyedüli „Turulin”-cserm használata által. Ára: próbatégely 70 fillér, közép tégely 1 kor. és nagy tégely: 2 kor. 1845

# JÖN

# A

# ROCCOCO

# ? ? ?

## Uj üzlet megnyitás.

# Madames Reich

francia és angol fűző különlegesség

ARAD, Zrinyi-utca, Lányi Marcel mellett.

Külön próbafűzők!



Külön próbafűzők!

Van szerencsém a nagyérdemű uri hölgyközönség becses tudomására hozni, hogy **március hó 15-én** egy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, **villanyerőre berendezett fűző üzletet** nyitottam. Több évig mint üzletvezető működtem, mely idő alatt a külföldi munkák készítését is elsajátítottam. Készítek a legújabb párisi divat szerinti hosszú fűzőket, halsont nélküli pongyola, tennis, koresolyázó és lovaglő fűzőket. Azonkívül raktáron tartok elsőrendű párisi és berlini kész gyári fűzőket a legjutányosabb árakban.

Főtőrekvesem oda irányul, hogy a legjutányosabb árak mellett dolgozzam, miért is kérem a nagyérdemű hölgyközönség szives pártfogását.

Maradok tisztelettel

1773

# Madames Reich

francia és angol fűző-készítő.

**Szanatorium Dr. Fasan**

Spittal Millstätter tó, Karintia. Alapítva 1893. Morium lezoktatás gyógy mód kényszer nélkül és enyhe formában; ugymint könnyű betegeknek és üdülésre szorultaknak általában. Prospektust ingyen. 1058

**Pénz!**

bázakra, földekre: törlesztéses, jelzálog váltó, építkezési és tisztviselői kölcsönöket kedvező feltételek mellett sikerrel és gyorsan utólagos díjazással kieszközöl

**Tóth Béla**

pénzközlőkövetítő Irodája  
Aradon, Varjassy József-utca 9.  
Telefon szám: 41. 1733

**PRIMA**

**vető-bükköny**

kapható 1848

**Werner Károly**

gabonakereskedőnél, Maros-u. 1.

**Igen tisztelt**

megrendelém és a n. é. közönséget értesitem, hogy a legdivatosabb tavaszi

**angol- és belföldi szövet-ujdonságaim**

szép választékban raktáromon megtekinthetők. Szíves látogatást kérek, kitűnő tisztelettel

**Kiss András**

férfi szabó 1534  
Arad, József főherceg-ut 2. sz.

**Dearling for Gentlemen**

világhírű

**Szivarkahüvely**

sterilizált antinikotin tartállyal

Minden dobozban 120 darab.

**Ujdonság!**

Kapható:

**ARADON**

a különlegességi dohány-társaságban. 1031



**Megérkeztek**

a legújabb női model, tagai, lószőr és szalma kalapok. Elvállalok speciális női kalap átvarrásokat és fastéseket minden divatszínben a legújabb model után és Panama kalapok vegyi tisztítását is.

Férfi kemény-, puha- és gyermek-kalapok nagy választékban, olcsóbbak, mint bárhol.

Első aradi villanyerőre berendezett Posztó és Sza'makalap gyártás nagyban és kicsinyben.

**Bittenbinder Konrad**

Arad, Deák Ferenc-utca 42. 1401

Mondották már... egy pár százan, hogy a legjobb minőségű és legtartósabb



férfi-, női és gyermekcipőket csak az

**„Aradi Cipőtermelő-szövetkezet“**

**Szabadság-tér 14. sz.**

alatti üzletében lehet beszerezni, ahol aradi cipészek által készített cipők nagy raktára van.

Megrendelések és javítások azonnal elkészítetnek. 1519

Olcsó árak! Figyelmes kiszolgálás!

152-1914 g. sz.

**Árlejtségi hirdetmény.**

Arad sz. kir. város gazdasági széke a külhatárban létesített keréztészeti telepen szükséges két kut készítése iránt folyó évi március hó 30-án d. e. 1/2, 11 órakor árlejtsést tart

Kikiáltási-ár: 1260 korona. Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban, a városi pénztárban.

Az árlejtsésen részt venni csak írásbeli ajánlatokkal lehet.

Az írásbeli ajánlatok lezártan, nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtségi feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtségi feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtsést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székeének 1914. évi március hó 9-én tartott üléséből.

A gazdasági széke.



Az ingatlan forgalmi és Parcellázóbank r. t. Arad, Petőfi-utca 1. szám. (Telefon 861.) áruba bocsátja az Arad város határában lévő

**homok dülő**

1. sz. (volt Ludvig-féle) 105 kis holdas ingatlanát igen előnyös fizetési feltételekkel. A tanya 32 kis hold földdel egy tagban, a többi 3 kis holdas parcellákban. IV-1148

**adatik el!**

**Kalmár József**

villanyszerelő  
Arad, Salacz-utca 2. sz.  
Telefon 242. Telefon 242.

**Ajánlja**

költözőkők figyelmébe: villanyos világítási berendezéseket, villanyos csengő- és telefon berendezéseket s minden e szakmába vágó munkát Pontos és gyors munka. 481

**Raktáron tart:**

Villanyos csillárokat, villanyos fűsodényeket, villanyos vasalókat, villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villanyos cikkeket. 481

**Mindenkit érdekel,**

hogy Kiss Jenő redőnygyára ablakredőnyt a legolcsóbb áron és legjobb minőségben szállít. Gyártmányai u. m.: önműködő vászonredőny, himzett redőny, faszövetredőny, vasredőny, rézkarnis, faredőny, eszlingeni redőny, napellenző ponyva, kerti ernyők, redőnyalkatrészek, stb. — elsőrendűek. A redőnyök olykor elkészítve szállítatnak, hogy a szerelési utasítás nyomán minden idegen segítség nélkül néhány perc alatt az ablakba beszerelhetők. Számos elismerő nyilatkozat. Az összes m. kir. minisztériumok szerződéses szállítója Minta és Arajanla díjmentes Építő- és asztalosmestereknek külön árajánlat. 1798

KISS JENŐ Első Pécsi Ablakredőnygyára Pécs.

**Vendéglő megnyitás!**

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség és ismerőseim tudomására, hogy Szabadság-tér 11. sz. alatt (Hunyadi- és Rákóczi utca sarkán) levő

**„PRÓFÉTA“ sör csarnokot és vendéglőt**

átvettem és azt megnyitottam.

Főtörökvésem mindenkor oda fog irányulni, hogy t. vendégeimnek kitűnő magyar konyhával, frissen csapolt sörrel és tiszta italokkal teljes megelégedésüket kiérdemljem. Abonensek úgy helyben, mint házon kívül elfogadtatnak.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, tisztelettel

**Mösner Ignác, vendéglős.**

1756

**LEGOLCSOBBAN KAPHATOK ELSORANGU M.N.O. SÉGBEN: FESTÉKEK, MÉSZ, CEMENT, NÁDFONAT, FEDŐCSERÉP, ELSZIGETELŐ LEMEZEK, FEDŐLEMEZEK, KÁTRÁNY, CARBOLINEUM ÉS KERTÉSZEK RÉSZÉRE VIRÁGCSEREPEK.**

**BRAUNN. A. FESTÉK ES ANYAGRAKTÁRÁBAN ARAD, BOROS BÉNI-TÉR 7. SZÁM. TELEFON 387. SZÁM. TELEFON 387. SZÁM. GIPSZ SAJÁT KÖRÖSBÁNYAI GYÁRÁBÓL.** 1655

### Figyelem!

Mindenki meggyőződhet egy próbarendelés által, hogy **Saloz-m. 2. alatt** ez előtt **Belezniféle** cipő-üzletbe a legfinomabb kivitelben és olcsó ár mellett készítek **férfi-, női- és gyermek-cipőket.**

**Cipők nagyraktára**  
Kessuth-utca 3. szám alatt, hol a legjobb anyagból saját műhelyemben készült **férfi-, női- és gyermek-cipők** kivételes olcsó árban, jó minőségben, szolid kiszolgálás mellett vásárolhatók. 4682

Tisztelettel:

**Czernóczky Mihály**  
úri- és női-cipész.

A legjobb minőségű bor és csemege faju, dus gyökerzetű

## szőlő-oltvány

valamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres *Riparia Portalis*

szőlővessző minden mennyiségben kapható 1466

**Winkler József**  
oltványtermelőnél

Arad, Batthyány-utca 11. sz.

8-1914. alapít. b. sz.

### Pályázati hirdetés.

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közcélú alapítványról alkotott és a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 86388-1912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 8. §. A) csoport 6). pontja alatt megjelölt és ipari szerszámok s előállítási módok feltalálásának díjakal való jutalmazására szolgáló 1000 (Egyezer) koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak ipari szerszámok és előállítási módok, valamint ezek javításának feltalálói amennyiben Aradon bírnak állandó lakással.

A pályázati kérvények f. évi április hó 15-(tizenöt) ig városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

A segélyt kérvényezőik tartoznak aradi lakos voltukat igazolni, továbbá a találmányt megfelelő minta, illetve az előállítási módot szabatos műszaki leírás alakjában a pályázati kérvénnyel egyidejűleg aláírt alapítványi bizottsághoz bemutatni s a bizottság kívánságára a találmányt szemlélhetőleg is ismertetni.

A 19009-462-1912. kgy. számú határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közcélú alapítványi bizottságnak 1914. évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,  
alapítványi bizottsági  
jegyző

## Értesítés.

Van szerencsém ház- és földbirtokra a legmagasabb összegig az alábbi feltételek mellett

## kölcsönt

főljánlani és pedig:

15 évre tőke és kamat 100 korona után évente 10.18
18 évre tőke és kamat 100 korona után évente 9.10
23 évre tőke és kamat 100 korona után évente 7.96
32 évre tőke és kamat 100 korona után évente 6.99
50 évre tőke és kamat 100 korona után évente 6.30

Megbizások pontosan teljesítettek.

Tisztelettel

**Klein József**

mint a nagyszombati általános tkp. egyedüli képviselője 1687  
Arad. Erzsébet királyné-körút 5. szám.

## Értesítem

a hölgyközönséget, hogy a legszebb és legdivatósabb tavaszi, átmeneti és nyári

női kalap modell-ujdonságaim

szép választékban már kaphatók. Szíves látogatást kérek kitűnő tisztelettel

## WEISZ RÓZA

női kalap divatterme Arad, Deák Ferenc-u. 2. Gyász- és alkalmi kalapok raktáron. 1359

## Alágyujtásra való papír

kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: balanként 2 koronáért az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

A legkedveltebb arcápoló szerek

Rozsnyay Szerail arckenőcse és  
Rozsnyay Szerail krémje ::

A legszebb asszonyok és leányok használják

Szeplőt, mitessert, májfoltot és egyéb börtisztatlanságot rövid időn eltüntet. De mint bőr ápolószer felülmulhatatlan, különösen tavasszal, mikor az arcot az időjárás ellen meg kell védeni. 1845

Nagy tégely 1 kor. 40 fill., kis tégely 70 fillér.  
1 tégely krém 1 kor. Hozzá való szappan 70 fill.

Kapható egyedül:

**Rozsnyay Mátyás** gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

## ÖN

még mindig nem tudja??  
Tessék meggyőződni róla!!

házhoz szállítva 100 kiló  
hasított bükkfa 2 kor. 68 fill.  
hasítatlan bükkfa 2 kor. 48 fill.

25 kilós zsákokban:

hasított bükkfa ... 68 fillér.  
hasítatlan bükkfa ... 64 fillér.

Erre rá ingyen

minden 25 kiló után egy kiló

puhafa gyujtás!!

„HOL???”

1461

„Villamos aprófa-telep”  
Arad, Boczkó-utca 10. sz.

Telefon 1029.

Jelentse be címét!

# Ertesitem

a nagyközönséget, hogy a legújabb TAVASZI- és NYÁRI SZINES BŐR KÜLÖNLEGESSÉGEIM szép választékban megérkeztek és így módomban van legdivatosabb női- és férfi cipőket izlésesen és gyorsan megrendelésre elkészíteni. KIVÁNATRA BŐRMINTAGYŰJTEMÉNYEMMEL HÁZHoz JÖVÖK.

Szives pártfogást kérek:

**Zimmermann János**

Aradmegyei kórház  
Orthopéd cipőszállítója

DEAK FERENC-UTCA 10.

3-1914. m. g. b.

## Hirdetmény.

Közhirre tesszük, hogy a lovak és szarvasmarhák tulajdonosa i. évi május 1-ig kötelesek bejelenteni, hogy hány darabjóságot akarnak folyó évben a legelőkre kibocsájtani.

A kik a Belvárosban, Sarkad és Ujtelepen, Erzsébetvárosban, Sága és Polturában laknak: a kamarási hivatalban, a kik Gájban és a tanyákon laknak: agájai alkaptányi hivatalban kell a bejelentést eszközölniök.

A legelőési díjak a bejelentés alkalmával előre befizetendőek.

Arad, 1914. március 2.

A mezőgazdasági bizottság.

## Póta György

angol női szabó  
műtermét  
Budapestről

Arad, Magyar-utca  
4. alá helyezte át.

Műtermében legelegánsabb fazonu  
estélyi és alkalmi  
ruhák készülnek.

1540

## VARJU

## EGÉR

## ÜSZÖK

kártevésai ellen biztosan védekezhetik a földbirtokos, a külföldön 5 év óta bevált kitudó védőszer 00

# CORBIN

alkalmazásával Kiváló eredmények, bizonyítványok! Nem befolyásolja a mag csírázását! Egyszerű alkalmazás! Olcsó! Nem mérgező. Nagyszerűen bevált buza, kukorica, zab, rozs, répamag, árpa, kender, konyhave-temény stb csávázásánál. Csak egyszer próbálja meg saját érdekében! 00

Igen érdekes leírást, használati utasítást és árajánlatot ingyen küld:

**Dr. KELETI és MURÁNYI vegyészeti gyára UJPEST,**

valamint a főelárusító:

**Schauer és Singer ARAD,**

gabona és terménykereskedés Salacz-utca 3. szám.

## Fábián József

építészeti irodája Arad, Kápolna-utca 6.

Vállalja minden e szakba vágó munkák tervezését és készítését pontos kivitelben. Telefon 721. szám.

## WATPROOF

nedvesség elszigetelő szer nagybani raktára.

Ugyanitt eladó a Varjassy Lajos-utca 129. számú modern lakással bíró adómentes új ház jutányos árért, előnyös feltételek mellett. 1547

1723-1914. shsz.

## Hirdetmény

a gazdasági munkás- és cseléd-segély pénztár járulékairól

szerkesztett 1914. évi kivétési lajstrom azszal tétetik i. é. március 16-án kezdődő 8 napl közzomlőre, hogy azt az érdekelt munkaadók megtekinthetik és a sérelmes kivetés ellen írásbeli kifogásaikat a közzomlőre tétel leteltől számított 15 nap alatt a városi adóhivatalnál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket, hogy az összeírás befejezte után szolgálatba fogadott új cseléd-eket a szolgálatba lépés napjától 15 nap alatt a cselédkönyv bemutatása mellett a városi adóhivatalnál annál inkább bejelentésük, mert baleset esetén csak oly cseléd-ek után tarthat igényt a munkaadó a §-ban biztosított segélyre, a kiket szabályszerűen bejelentvén a vonatkozó lajstromban előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat azszal értesítjük, hogy minden egyes gazdasági cseléd után évenként előre fizetendő 120 filléres házájárulási díját a városi pénztárnál haladéktalanul lefizessék, mert a segély-pénztár csak akkor köteles a munkaadónak e címen felszámítható költségeket megtéríteni, ha az a cseléd, kit baleset ért az összeírás lajstromban felvételétől és utána a díj esedékosségekor, vagy a baleset előtt legalább 30 nappal tényleg beizelve lett.

Arad, 1914. március hó 14.

A városi adóhivatal.

**Köhögés,  
rekedtség és  
elnyálkásodás**

ellen megbízható és legjobb hatású szer a

**Tussinal-cukor**  
Ára 70 fillér.

**Tussinal-tea**  
Ára 70 fillér.

Ha tyúkszeme van és gyöttri nagy kin,

A legjobb gyógyszer  
**az Anagallin.**

Ára utasítással 70 fillér.

A mértéktelen do-  
hányzás-szenvedély  
legbiztosabb, legegészsé-  
sebb és legkellemesebb el-  
lenszere a

**Menthol-cigaretta**

1 darabnak az ára, mely hosz-  
szu időre elég: 1 korona.

Egészséges és izmos lesz,  
Ha „Doré-sósborszesz“-t vesz,

Mert csak egyedül jót tesz

A valódi „Doré Sósborszesz“

Egy eredeti üveg ára 1 kor. 10. f.  
és 2 kor. 20 f. Próbáüveg 44 f.

Fenti szerek kaphatók az egyedül készítőnél:

**Hajós Árpád**

gyógyszertárban ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 23. SZ.

(A megyeházzal szemben.)

**A nőnek szépsége leg-  
nagyobb dísz.**

Ezt ápolni, megtartani a legnagyobb művészete a kozmeticiának. Egyik ilyen készítménye a modern kozmeticiának a FÖLDES-féle

**Margit-Mosdópor.**

A mosdóporból egy evőkanálnyit kell oldani egy mosdó tálnyi vízben. Ezzel fogjuk azonnal a mosás után azt a kelles bíszergést, amelyet a fokozottabb mozgásba hozott vér működése okoz, tapasztalni fogjuk azt a nagyszerű hatást, hogy arcunk tiszta, ruganyos, karmatos, illatos lesz, a petyhüdt bőr élénkesebb lesz, kismul, megtelik, a porusok szabadon functionálnak a könnyen végzik feladatukat, szabadon jól választják ki a test nedveit, könnyen, akadálytalanul veszik fel a levegő oxigénjét, a lényegő ráncok elsimulnak. Mosdásához egy evőkanálnyit használandó mentol- degebb vízben. ÁRA 1 KORONA.

Gutori Földes Kelemen gyógyszerháza  
ARADON.

**Ugyar! Telefon 820. Ugyar!**  
**Első Aradi Orthodox Köser** **szalámi-gyár**  
**ARAD, Boros Béni-tér II. szám.**

törvényileg bej. cég.

Sürgönyeim: **Szalámi-gyár Arad.**

Rendeléseket szalámi, tormás virstli és sonkafélékben prompt házhoz szállítással legolcsóbban teljesít.  
 Vidéki viszontelárusítók kerestetnek. 1511

**Aradi Közlöny**  
 apróhirdetési levelezőlapja,  
 valamint az

**Aradi Nyomda Részv.-Társ.**

kiadásában megjelent

**nyomtatványok,**

(postakönyvek, tartozik-követel zsebfüzet, ügyvédi nyomtatványok, stb.) kaphatók.

**Barna Béla**

hírlap és hirdetési irodájában ARAD, Atzél Péter-utca 1. szám Zrínyi-utcai oldal.

Telefon szám 398.

7-1914. alapít. b. sz.

**Pályázati hirdetmény.**

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közéleti alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 86383-1912. sz. a jóváhagyott alapító levél 3. §. A) csoport 5-ik pontja alatt a I. évre felvett 8000 (Háromezer) és a múlt évi segélykiosztásból megfelelő pályázók hiányában fennmaradt 1500 azaz Egyszerötíz száz összesen tehát 4500 azaz Négyezeröt száz korona segélyösszegeből létesített 9 azaz Kilenc egyenként 500 szóval Ötszáz koronás kiházasítási segély elnyerése iránt nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly vagyontalan aradi lakosok leányai, kik Aradon lakó önálló ipart űző iparosokhoz mennek nőül.

A pályázati kérvények folyó évi április hó 15-(tizenöt)-ig városunk polgármesteréhez mint a Weitzer

János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez nyújtandók be.

Kérvényezők tartoznak igazolni:  
 a) hogy vagyón. alan aradi lakos szülőktől származnak, nem tervén különbséget, hogy a szülők élnek-e vagy elhaltak.

b) hogy Aradon önálló ipart űző iparosokhoz mennek férjhez

c) kötelesek születési,

d) illetőségi, és

e) erkölcsi bizonyítványt bemutatni.

A segély adományozásánál aradi születésű szülők gyermekei előnyben részesülnek.

A segély csakis az egybekelés megtörténtének igazolása után adható ki, illetve folyósítható.

A 1909-462-1912. kgy. számú határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közéleti alapítványi bizottságnak 1914 évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,

alapítványi bizottsági jegyző.

3-1914. alapít. b. sz.

**Pályázati hirdetmény.**

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közéleti alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 86383-1912 szám alatt jóváhagyott alapító levél 3. §. A) csoport 1. pontja alatt felvett 5000 (Ötezer) koronából kiosztandó segélyek elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak oly önhibájukon kívül szükségbe jutott aradi kisiparosok, akik nyilvános, vagy társadalmi alapokból segélyben nem részesültek.

A pályázati kérvények f. évi április hó 15-(tizenöt)-ig városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt kérelmezők tartoznak a kérvényeikhez:

1. születési bizonyítványt,  
 2. erkölcsi bizonyítványt,  
 3. illetőségi bizonyítványt csatolni és

4. igazolni, hogy a pályázati kérvény beadását megelőzőleg Aradon legalább 10 (Tíz) éven keresztül önálló ipart folytattak.

A 1909-4. 62-1912. kgy. számú határozatával megalakított Weitzer János jótékony és közéleti alapítványi bizottságnak 1914. évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,

alapítványi bizottsági jegyző.

1820-1913. végreh. sz.

**Arverési hirdetmény.**

Alultrott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzéteszi, hogy az aradi kir. járásbíróság 1913. évi Sp. III. 921. számú végzése következtében dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Schwarz Simon fiát javára 434 kor. 89 fillér s jár. erejéig 1913. évi június hó 22-én fogantatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 3150 koronára becsült következő ingóságok, a m. lovak, lógareblye, csép lógarnitúra nyilvános árverésen eladandók.

Mely árverésnek a kisenjöl kir. bíróság 1913. évi V. 484. sz. végzése folytán 434 kor. 89 fillér tőke követelés és ennek bíróság már megállapított költségek erejéig, N. d. d. b. leendő megtartására 1914. évi március hó 20-ik napjának d. u. 1/4 órája határidőül kitűztetik és ahhoz avenni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbb etigerők, szükség esetén becsáron át is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglalták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendelhetik.

Kelt Kassa-on, 1914. évi március hó 6. napján.

Balassa,

1851 k. bír. végrehajtó.

4-1914. alapít. b. sz.

**Pályázati hirdetmény**

A néhai Weitzer János aradvárosi jótékony és közéleti alapítványról alkotott és a nagyméltóságú m. kir. Belügyminister ur által 86383-912. szám alatt jóváhagyott alapító levél 3-ik §. A) csoport 2-ik pontja alatt keresetképtelen cselédek segélyezésére felvett 1000 (Egyszer) koronából ki osztandó segélyek elnyerése iránt ezennel nyilvános pályázatot írunk ki.

Ezen segélyek elnyeréséért pályázhatnak azon keresetképtelen és teljesen vagyontalan aradon lakó férfi és nő cselédek, kik sem köz-, sem valamely társadalmi alpból segélyezésben nem részesültek.

A pályázati kérvények f. évi április hó 15 (Tizenöt)-ig városunk polgármesteréhez, mint a Weitzer János jótékony alapítványi bizottság elnökéhez adandók be.

A segélyt kérelmezők tartoznak a kérvényeikhez:

1. születési bizonyítványt  
 2. erkölcsi bizonyítványt  
 3. illetőségi bizonyítványt csatolni és

4. igazolni, hogy a pályázati kérvények beadását megelőzőleg Aradon 10 azaz: Tíz éven keresztül, mint cselédek szolgáltak.

A 1009-462-1912. kgy. számú határozattal megalakított Weitzer János jótékony és közéleti alapítványi bizottságnak 1914. évi február hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Angel,

alapítványi bizottsági jegyző.

**WEISZ SAMU**

angol- és francia

női divattermében

Arad, Weitzer János-u. 10.

készülnek

a legelegánsabb

francia és angol

női toalették. Legujabb

tavaszi divatlapok már nagy

választékban rendelkezésre állanak.

**Első aradi villanyerőre berendezett varroda.**

**STERN CECILIA**

**nőruha áruházában Arad, Forray-u. 2. sz.**

Lüsterkabát minden színben K. 12.-

Divat angol alj K. 7.-

Pongyolák 6 kor.-tól feljebb

Divatbluzok 2.80 fill.-tól feljebb

Finom selyem alsó K. 9.-

Cloth és lüster alsó 3 K.-tól feljebb

Crepon és delin pongyola 14 K.-tól feljebb

Nagy választék tavaszi újdonságokban u. m.: aljak, blúzok, pongyolák, kosztümök és lüsterkabátokban és gyermek ruhákban, ugyszintea női fehérneműekben. Lüster, cloth és moiré kötényekben.

1531

**Kosztümök mérték után 6 óra alatt és gyászruhák 4 óra alatt készülnek.**

**Legolcsóbb bevásárlási forrás.**



# Üzlet átalakítás és Portál építése miatt leszállított árak!

AS NIKOTIN KÉSZLET A  
Korona.

Arcfátyolok minden szín mtrje	20
Széles himzések mtrje	20
Szintartó kartonok mtrje	40
Mosható Kreppek mtrje	65
Angol Zephirek mtrje	65
Batistok divat minták mtrje	65
Spárga szőnyeg csikos széllel mtrje	44
Csipke függönyök mtrje	64
Storeok applikálva mtrje	8.96
Grenadinok divat minták, mtrje	96
Messalin és taffet selymek mtrje	1.50
12 ajouros zsebkendő	1.96
12 férfi zsebkendő színes széllel	1.96

Ezen árak április hó 15-ig érvényesek. Vidéki megrendelések pontosan, postán utánvét mellett eszkozlünk.

Tisztelettel

# Marosparti Áruház.

**Figyelem!** Csakis a főposta mellett, Weitzer János u. (volt Templom-u.)

Ő Cs. Kir. Fensége József Főherceg udvari szállítója.

## Szabó Albert

ARAD, Andrassy-tér 16.

Városi és megyei telefon 239.

Nikotinmentes dohányárak és különlegességek

Legolcsóbb és legnagyobb raktár

Üveg, porcellán, lámpa, mennyaszonyi kelengye, nászajándék, konyhafelszerelés, vendéglői- és kávéházi berendezések.

### Mélyen leszállított árak:

Vizkészlet 1 korsó 6 pohárral	1.50
Borkészlet 1 palack 6 pohárral	1.40
Likorkészlet 1 palack 6 pohárral	1.—
12 drb vizes pohár csiszolt üveg	1.40
12 " boros pohár	1.20
12 " likörös pohár	1.20
1 felszolgáló állvány 6 tányérral	1.20
1 cukortartó	0.40
1 felszolgáló tál 6 tányérral mély v. lapos	1.20

### Porcellán edény, kárlsbádi gyártmány

6 pár finom színes kávé- v. teacsésze	3.—
6 személyes kávé- vagy teás-készlet modern forma aranyozva és festve	7.50
6 személyes étkező-készlet 26 drb csodaszép forma aranyozva és festve	14.50
1 remek szép angol mosdókészlet diszesen festve	9.—
1 legújabb divatu porcellán mosdókészlet aranyozva és diszesen festve	14.—
1 majolika tészta-tál 6 tányérral diszesen festve	3.—

Alpaca evőeszközök eredeti gyári árjegyzék szerint.

Nagy választék villany- és légszesz-osillárakban. — Legjobb minőségű Wolframm izzólámpák.

Képkerekezések a legújabb kivitelben gyorsan készíttetnek.

Legnagyobb épület üvegezési vállalat.

Megérkeztek a legjobb, legújabb kivitelű

### Jégszekrények.

### Költözők figyelmét

van szerencsém felhívni az Arad Széchenyi-utca 2. sz. a. levő szállítási vállalatomra.

Elvállalok legszakavatottabban mindennemű butorcsomogolást és átköltözéseket a legolcsóbb árakban úgy helyben, mint vidékre is. Szakismeretemet egy helybeni cs. és kir. udvari butorgyárban szerezttem, hol 17 évig voltam alkalmazásban. — Szíves pártfogást kérek teljes tisztelettel: 1850

### Boné Sándor szállító.

## Dózsa Tűzifatelepen

jól ölezt mindenrendű tűzifa és elsőrendű szőlőkaró jutányosan kapható:

Radnai-ut 11. sz.  
Telefon: 857.

### Figyelem!

A n. é. hölgyközönséghez! Megérkezett ami még nem volt Aradon! Érttesitem a hölgyközönséget, hogy villanyerőre berendezett

### nőikalapgyártási üzletet

létesíttettem, ahol főképp

### női kalapformák

készülnek a legújabb párisi divat szerint. Ezenkívül raktáron tartok mindenkor szép választékban legújabb kalapformákat, ugyancsak elvállalok bármilyen női kalapátalakítást, javítást olcsó gyári árakban. Céлом oda fog irányu ni, hogy a n. é. hölgyközönség izlésének és igényének teljesen megfelelek. Nagybecsü támogatását és pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

VARGA M. ARAD, Fábian-utca 1. Deák Ferenc-u. sarok

## Ablakredők

Valódi amerikai önműködő ablakredőnyök gyári raktára, valamint valódi

### lignum sanctum-tekegolyók és bábuk

legjutányosabb árakban kaphatók:

### Zimmermann Ignác

goriabergrl, díszmű- és játéktáru üzletében 1861

Arad, Szabadság-tér 21.

Ha az apróhirdetéseket az Aradi Közlönyben...  
Kiadóhivatal: József tér 22. szám.  
Kiadóhivatali telefon: 182. szám.  
Szerkesztési: 257. szám.

# APRÓ HIRDETÉSEK.

Apró hirdetések felvételének a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta útján is lehetségesek. A kiadóhivatalban a hirdetésnek mindenkor meg kell adni a felvételre vonatkozó feltételeket. (A jellegű leveleket kivéve) felvilágosításul szolgál a kiadóhivatal, az esetekben, vállalkozásig az esetek. Az apróhirdetéseket díjazás nélkül fogadjuk. Hirdetésnek számított a 4 soros, vastagabb betűkkel 2 soros. A legkisebb hirdetés 50 szöveg. A vastagabb betűkkel írtakat a hirdetésben a kiadóhivatalban fogadjuk. Az apró hirdetések díjazás nélkül fogadjuk. A hirdetés a kiadóhivatalban díjazás nélkül fogadjuk. HIRDETÉSEK ESTE PÉL 6 ÓRÁIG VÉTELEK PÉL.

**Az Aradi Közlöny részére hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban József főherceg-ut 22. (Bejárat a Kossuth-szoborral szemben.) Továbbá**

- BUDAPESTEN:**  
Blockner I. IV., Semmelweis-u. 4. sz.  
Győri és Nagy VII., Erzsébet-körút 5. sz.  
Jaulus és Társa V., Dorotya-u. 11. sz.  
Mosse Rudolf VI., Andrássy-ut 2. sz.  
Tenczer Gyula IV., Szervita-tér 8. sz.  
Schwartz József VI., Andrássy-ut 7. sz.  
Hegyi Lajos VII., Király-u. 67. sz.  
Eckstein Bernát VII., Erzsébet-körút 39. sz.  
Mezei Antal IV., Eskü-ut 5. sz.
- NAGYVÁRADON:**  
Hegedüs Hirlapiroda Rakóczi-ut 5.
- TEMESVÁR-BELVÁROSBAN:**  
Engel Jenő hirdetőiroda vállalkozás Jemő herceg-utca.
- BÉCSBEN:**  
Haasenstein & Vogler I. Neuer-Markt No. 2.  
M. Duckes Nachf. I., Wollzeile No. 2.  
Rudolf Mosse I., Sollerstraße No. 2.  
Eduard Braun Rothenturmstr No. 9.  
Heinrich Schalek I., Wollzeile 11.  
Bock & Herzfeld I., Adlergasse No. 4.
- BERLINBEN:**  
Dr. Jr. F. C. Blumentreich Berlin-Vilmersdorfer, Holsteinsche Str. 82.

Azon apróhirdetésekre vonatkozó tudnivalók, ahol a hirdetés mellett: „Bővebbet, vagy cím a kiadóban“ áll, közelebbi adatok olvashatók az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalának előcsarnokában elhelyezett táblán.

### ALKALMAZÁST KERES.

**Megbízható**  
téglaipari géplakatos az összes téglaszájnnyalás készítéséhez ért, állást keres. Vidékre is elmegy. Cím a kiadóhivatalban. 1848

**1000 korona**  
óvadékkal rendelkező egyén pénz beszedő, hásfelügyelő, vagy ehhez hasonló állást keres. Cím Schwartz Mihály, Kazsa-u. 2. 1747

**Középkorú**  
nőtlen, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező egyén, ki a masszázshoz is ért, urasági lának magányos urhoz ajánlik. Cím Kass Flóra, Pankota (Aradm.) 1792

### ALKALMAZÁST NYER.

**Jó megjelenésű**  
urialemberek, vagy hölgyek egy elsőrendű jól bevezetett hazai biztosító intézetnél fixfizetéses jutálékkal felvételnek, beválás esetén véglegesíttetnek. Cím a kiadóban. 1860

**A legjobb minőségű gyertyánfa-bábuk és I-ső oszt. „Lygaum-sanktum“ teke-golyók nagy választékban kaphatók Bauer Gyula Arad, Minorita-palota. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan elintéztetnek. 1475**

**Segéd**  
idősebb, helybeni fűszerkereskedésbe kerestetik. Ajánlatok „Idősebb“ jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 1781

**Gépészkeveset**  
keresek április 1-re. Bacsoni Kálmán Erdőskek 1794

**Harmonium hangoló**  
kerestetik. Jelentkezni lehet Apolló Színházban délután 5 órakor 1832

**Helybeni**  
bank azonnali belépésre gyakornokot keres. Ezen állásra csakis kereskedelmi akadémiát végzett jól kvalifikált és jó családból való intelligens egyének pályázhatnak. Magyar és német nyelven szerkesztett kérvényt „Sorgalmas“ jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 1788

### ÜZLETEK.

**Szép üzlethelyiség**  
kirakattal, Weitzer János utcában május hó közepére kiadó. Telefon 502. Cím a kiadóhivatalban. 1448

**A ligeti vendéglő**  
óvadékképes egyénnek kiadó, esetleg eladó. Értekezni Reusz Sándor sörraktárban, Boros Bent-tér. 1478

**Egy**  
élénk forgalmu kóser vendéglő családi okokból azonnaira is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 1644

**Eladó**  
egy jóforgalmu vegyeskereskedés italmérséi és trafik engedélyvel. Cím a kiadóhivatalban. 1796

**Jóforgalmu**  
korcsma és üzlethelyiség külön teremmel együtt, kiadó. Cím a kiadóban. 1501

### VÉTEL ÉS ELADÁS.

**6 lóerős**  
jókarban levő kijavított gazdasági gépgyári gőzcéplőgarnitúra felszerelve, ugyancsak 6 lóerős 2 éves Nicholson féle benzínmotoros garnitúra kedvező feltételekkel eladó. Burza Testvérek gépkereskedőnél Boros Benti-tér 1. sz. Telefon 604. 1801

**Tégla**  
I. és II. oszt. jutányos áron kapható Dengl Lajosnál Dobó-utca 3. 1889

**Eladó**  
gazdasági eszközök n. m. szekerek, ekék, lógereblék, vetőgépek, trieur, rosta és istállócsok 5, 10 és 12 méter hosszúak. Értekezhetni lehet: Krirsán Sándor birtokosnál, Lovarda utca 1. Atilla-tér sarok. 1597

**Elköltözés miatt**  
egy jókarban levő rövid szögrel eladó Gróf Károlyi-utca 15. Megtekinthető délutánként 3-4-ig. 1867

**Jókarban levő**  
ebédlő és több batordarabok eladók. Megtekinthetők Szent Pál-utca 12. Fischer Samu. 1859

**7 láb hosszú**  
elsőosztályú száraz tölgyfa szőlőkaró kapható ezrenként 130 koronáért, kisebb mennyiségben is, Gyorokon Mihálik Béla szőlőnagybirtokosnál. 1791

**Fűszer üzlet**  
berer dezés eladó. B. eler Ignác Szent Pál-u 12. 1766

**Alágyujtásra való papir**  
kb. 50 kilós bálákban csomagolva kapható: bálanként 2 koronáért az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

**Pompás,**  
enyhe, lugmentes igen finom borotváló szappan darabonként 10 fillér, 8 darab legfinomabb mandola szappan 50 fillér, 8 darab legfinomabb tojás olaj szappan 50 fillér, 8 darab pompás illatú virág szappan 50 fillér 8 darab legfinomabb virág illat szappan dobozban 1 kor. Utolérhetetlen finomságu fogkefék darabonként 1 korona és 1:20. Földes Kelemennél Arad. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárban. 2124

### INGATLAN.

**Gr. Károlyi-u. 11 számú**  
ház, nagy gyümölcsös kerttel, szabad kézből eladó. Értekezni Henni Józsefnél, Radnai ut 20. szám ajtó 8. 1847

**Lippán**  
egy jó forgalmu hentes-üzlet és mesárszék, házzal együtt más vállalat miatt jutányosan eladó. A ház egy teljesen új épület, mely áll: szép üzlethelyiség, 3 szoba ilvegezett folyosó, hentes műhely, szép nagy pince, istálló, szin, ólból, s a hozzátartozó melléképületekkel. Bővebb felvilágosítást ad a tulajdonos Terevenkity Pál Lippa Rigóvölgy 202. 1854

**Aranykéz-utca 11 számú**  
ház nagy gyümölcsös kerttel, 428 öf telek, külön baromfiudvarral kedvező feltétellel eladó. 1861

**Egy modern**  
úr ház villanyvilágítással, szép kerttel egy nagy különálló teremmel eladó, Illés-u. 75. szám. 1789

**Eladó ház**  
Dezső-utca 5c. szám alatt, szőlőskerttel. 1780

**Marosborsán**  
kényelmes úri lakóházam eladó. Postafiók 16. Csanádpalota. 1887

**Egy ház,**  
melyben jóforgalmu üzlet, korlátlan italmérés és trafik régebbi idő óta folytatódik, előnyös feltételek mellett eladó. Értekezhetni Schwacs Zaránd. 1858

### KÜLÖNFÉLE.

**A hirdetés rövid és szabatos legyen. Regényekre és frázisokra a közönség nem kíváncsi.**

**Ezerjófű**  
gyomor élixír. Emésztési zavarok, étvágytalanság, felfúvódás, gyomorégés, émelygés, hányás, hányinger, szédülés, gyomorgörcsök, székrekedés, bélrenyheség, bélérgek (gillisták) bélbacteriumok ellen. Ára 1 és 2 korona Rak-tárak Hehs Vilmos gyógyszer-tára Aradon. Batthyány-utca és gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára Aradon, Deák Ferenc-utca. 5180

**Egy 5 szobás**  
lakás azonnaira és egy 4 szobás május 1-re kiadó. Ugyanott egy asztalos műhely 4 gyalupad és alig használt teljes szerzőmmak jutányos áron eladó. Hassinger-utca 5. 5766

**India fogcsépek**  
a legmakacsabb fogfájást azonnal megszüntetik, ára 70 fillér. Főraktár Gutori Földes Kelemen gyógyszer-tára és vegyszereti laboratorijuma Aradon. Összes készítményeink kaphatók Hehs Vilmos Batthyány-utcai gyógyszer-tárban. 1224

**Épületbádogos**  
és vízvezetési munkákat, ugyancsak tetőfeszítést és javításokat legszakszerűbben és legolcsóbban elvállalok vidékre is. Sztojka Kálmán Arad, Weitzer János- és Batthyány-utca sarok. 1281

**Ragályos gyermek- betegségek ellen**  
legjobban megőrizhetjük gyermekeinket, ha azokat naponta többször Hydrogenium peroxidummal (H<sup>2</sup>O<sup>2</sup>) gargarisáltatjuk. Kitűnő desiniciens és desodorans, miért is mint igen erőlyes fertőtlenítő és rothadást gátló, mely a szájlelemetlen bűzt megszünteti, a fogakat megfűherti, de főleg mint a kór okozó csirák ellenségét a legmelegebben ajánljuk. 500 gram ára 1 korona. Földes Kelemen gyógyszer-tára, Hehs Vilmos gyógyszer-tára Arad. 1224

**APRÓ HIRDETÉSEK**

**KIADÓ LAKÁS.**

**3 szobás**

lakás fürdőszobával, Aulich Lajos-utca 15. szám alatt május 1-re kiadó. 1745

**3 szobás**

lakás üvegezett folyosó és mel lékhelyiségekkel, befűtött szép udvarral vízvezetékekkel május 1-re kiadó, Mikos Kelemen-u 9 sz 1777

**As Andrássy-téren**

az első emeleten, a főtér kellő közepeán, egy utcai lakás azonnalra, vagy május hó 1-re kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

**Két szobás**

utcai garzon lakás irodának is igen alkalmas március 1-ére, esetleg azonnalra kiadó. Deák Ferenc-utca 89. sz alatt. 1077

**Két szobás**

utcai garzonlakás irodának is alkalmas, tisztán, újra festve, azonnal vagy április, májusra kiadó, Loyarda-utca 1. Atilia-tér sarok. 1201

**Egy**

3 szobás utcai lakás május hó 1-re kiadó. Bővebbet Csernovits Péter-utca 27, üzletben. 1454

**A legujabb**

párisi és londoni divatszövegekből legszebb szabásu tavaszi felöltők és öltönyök rendelhetők

**Schäffer Henrik**

elsőrendű uriszabászati műteremben. Telefon 208. sz.

1913. V. 1604/1. szám.

**Arverési hirdetmény.**

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró-ság a fenti számú végzése által Kaimár József aradi lakos jelentkező végrehajtató javára 270 kor. tölke és járulékal erejéig elrendelt költés nélküli végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 3121 koronára becsült kávéházi berendezések és egyébektől álló ingóságok nyilvános árverés útján eladának.

Ezen árverés az Aradi Hitelbank és takarékpénztár 220 kor. és az Aradi bútorkészítő iparosok szövetsége 546 kor. 25 fillér követelése és járul. erejéig is elrendeltetik.

Mely árverésnek a helyszínén vagyis Aradon, Szentpál-u. 10. szám alatt leendő eszközlésére 1914. évi március hó 19. napjának délután 3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékoók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg; hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatul fognak.

Az elárverendő ingóságok vétele az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1914. március hó 12. napján.

Gyórfly Arnold  
bíró. végrehajtó.

TELEFON 162.  TELEFON 162.

**Mák ◦ védjegyű  
I<sup>a</sup> tatai portlandcement.**

3 nap múlva a szabványos szilárdságot már ca. 100%-al mulja felül. 28 nap múlva a szabványos szilárdságot 200%-al mulja felül. Liter-súlya ca. 1000 gr. Magas homokfelvevő képességgel bír. Abszolút térfogat állandó. Rendkívüli betonszilárdságokat eredményez. Ezek folytán a használatban a leggazdaságosabb!!

**Denaturált szesz.**

**Uradalmi bükkfaszén**

zsákokban és 1 kg. csomagokban a legjutányosabb napi áron kapható

**Reusz Mór és Fia cégnél  
Arad, Boros Béni-tér 12. sz.**

Szennagykereskedés és a Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársaság Tatai Portland Cementgyárának kizárólagos képviselője.

29982—1913. kh. sz.

**Hirdetmény.**

As eleven hasznos vadak s a hasznos szárnyas vad tojásainak forgalomba hozatala és szállítása tárgyában a m. kir. földművelésügyi miniszteriumnak 1910. évi március hó 1-én 86219. szám alatt kiadott rendeletét a következőkben teszem közzhírré.

A hazai vadtenyésztés érdekében és a hasznos szárnyas vad tojásai mindinkább elharapodzó jogosulatlan elszedésének meggátítása végett az 1879. XL. törvény cikk 1. és 16. §-ai alapján rendelem: 1. Élő hasznos vadat, hasznos szárnyas vad tojását szállítani csak engedéllyel szabad. 2. Az engedélyt a m. kir. földművelési miniszter adja, akinek a kérvényt a törvényhatóság első tisztviselője után kell benyújtani. A kérvény benyújtása alkalmával hatóságilag igazolandó, hogy folyamodó a vadászati jog tulajdonosa s így az élő hasznos vad befogására, vagy hasznos szárnyas vad tojásainak szedésére jogosult. Az engedélyt kérő, ha nem tulajdonosa a vadászatnak, igazolni köteles, hogy a vad befogást, tojás szedést a vadászat tulajdonosa nem tiltalmazta. Az engedély alapján a törvényhatóság első tisztviselője szállítási igazolványt állít ki mely a szállítmánynyal együtt a vasúti, hajózási illetve postai felvételi hivatalnak átadandó. Ha élőhasznos vad vagy hasznos szárnyas vad tojása ilyen szállítási igazolvány nélkül, a vasúti, hajózási illetve post felvételi hivatalnál továbbítás végett feladatni szándékozik, ily küldemények felvétele megtagadandó s ha mégis tévedésből ilyenek felvették, akkor azok visszatartandók, a községi előjárásnak átadandók s erről aközség illetékes első fokú rendőri hatósága azonnal, esetleg távirat útján is értesítendő. 3. Aki élőhasznos vadat vagy hasznos szárnyas vad tojását az 1. pontban meghatározott engedély illetve igazolvány nélkül szállít, vagy azok jogosult megszerzését igazolni nem tudja, kihágást követ el, s a rendőri büntető hatóságok által 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetendő, s nemcsak az eljárási költségekben, hanem a vad etetési és kezelési költségeiben is elmarasztalandó. 4. A lefoglalt vad és tojás, amennyiben a károsult vadászat tulajdonosnak személyazonossága a lefoglalás alkalmával kétségbevonhatatlannal kideríthető s hozzá távirati úton intézendő felszólításra 24 óra leforgása alatt beérkező válassza alapján rendelkezésére bocsátandó. Amennyiben a károsult személye, vagy jogosulatlanul megszerzett hasznos vad és hasznos szárnyasvad tojásának származási helye meg nem állapítható a lefoglalt vad és tojások a lehető legrövidebb idő alatt még a kihágási ítélet hozatala előtt az eljárásra illetékes I. fokú rendőrhatalóság által elkobandók és nyilvános árverésen eladandók. Az árverésen csak a vadászterület tulajdonosa, vagy bérletje, illetve ezeknek meghatalmazottjai vehetnek részt. A kihágást elkövető az árverésen részt nem vehet. Ha jogosult árverező nem jelentkezik a vad annak a községnek határában a melyben az lefoglaltatott kibocsátandó a tojások pedig haladéktalanul földművelésügyi m. kir. miniszterium rendelkezésére bocsátandók, illetőleg a lefoglalt tojások ügyében a földművelésügyi miniszter rendelkezése távirati úton kerendő. Az árverésen befolyt összeg az 1901. évi XX. tcz. 28. §-ában megjelölt célokra fordítandó. Ha az árverés illetve az eleven vad etetési és kezelési költségek a kihágást elkövetőtől nem hajthatók be, azok az árverésen befolyt összegből levonandók. 5. E rendelet az 1908. évi december hó 18-án 10592/1908. szám alatt kelt, a m. kir. belügy igazságügyi és kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg kiadott földművelésügyi miniszteri rendelet hatályon kívül helyezése mellett 1914. évi április hó 1-én lép életbe.

Grein,  
főkapitány.

Takszámoteres

**Bér-autok**  
Telefonszám  
**816**

2281  
Szolgálat: reggel fél 8 órától éjjel 12 óráig.  
Garage: Deák Ferenc-utca 8 sz.

Ha rosszul érzi magát,  
Igyék egy üveg eredeti

Kárpáti-léle

**epenhajtót,**

mely a legkifünőbb fájdalom-nélküli gyomortisztító házi szer. Ise édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasításával 40 fillér. 12 üveg franco K 4.80. Kapható kizárólag a készítőnél

**KÁRPÁTI JÁNOS**

gyógyszerártervező  
ARAD, BOROS BÉNI-TÉR.

**Védekező szerek**

szőlő, gyümölcs és mezőgazdaság részére.

**Rézkénpor**

peronospora ellen.

**Vizben oldható kén-só**

oidium ellen.

**Füsttámasztó anyag**

szőlőknek fagy ellen való megvédésére.

**Vizben oldható gyümölcsfa-carbolineum  
mészkenlé**

gyümölcsfák gombabetegségei ellen — darabos kén — rudkén — közönséges és asbest-kénlap — rézmészpor — chlorbaryum répaferreg ellen stb.

Elismerő levelekkel szolgálhatunk.

**Dobiaschi J. és Dörner Testvérek,**

vegyitermék gyárai **ARAD.**  
Telefon 165. 1510

**Hirdetmény.**

Van szerencsénk t. részvényeseink tudomásra hozni, hogy a f. 6. március hó 14 én megtartott közgyűlés határozata szerint a társasági részvények 19. számú szolvényel 1914. március hó 20 től darabonként 10, azaz Tíz koronával a társaság pénztáránál (József téherceg-ut 22.) beváltatnak.

A be nem váltott részvények a fenti időponttól számított 5 év múltán a társaság javára esővülnek.

Arad, 1914. március hó.

**Aradi nyomda részvénytársaság igazgatósága.**

# RADÓ GYULA

NŐI FELÖLTŐ ÁRUHÁZÁBAN

ARAD.

## KOSZTÜM UJDONSÁGOK

cottelen, pepita és más divatszövetekből  
legjobb szabás már 35 koronától kezdve.

### Legújabb divatu női felöltők

Rövid divatfelöltő,  
Sportkabátok,  
Selyem felöltők,  
Fehér kabátok,  
Gyermek felöltők,

Leányka ruhák,  
Bluzok,  
Pongyolák,  
Aljak,  
Lüster- és gummiköpenyegek

rendkívül nagy választékban.

### Gyászruhák és gyászbluzok.

Szabott árak!

Telefon 238.

# Értesítés!

## Fischer Berta és nővére ut.

Budapest, Bécsi-utcában létezett gyermekruha-  
különlegességek teljes áruraktárát sikerült megvennem és  
azt mai naptól kezdve a

## Színházi Versenybazár

külön osztályában meglepő olcsó árakban bocsájtom el-  
adásra. — Szabad megtekintés. — Kényszervétel nélkül. —